

สภาพและปัญหาในการจัดการปัญหาเสพติดในกลุ่ม เยาวชนไทยมุสลิมชุมชนบ้านดอนขี้เหล็ก ตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

รชต์ บินท่วง* และ เกษตรชัย และทีม**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาเสพติดในกลุ่มเยาวชนไทยมุสลิมชุมชนบ้านดอนขี้เหล็ก และเพื่อศึกษาปัญหาด้านการจัดการปัญหาเสพติดในกลุ่มเยาวชนไทยมุสลิมชุมชนบ้านดอนขี้เหล็ก ตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ซึ่งเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับผู้นำศาสนา 18 คน ผู้นำท้องถิ่น 4 คน เยาวชนมุสลิม 15 คน และผู้ปกครองเยาวชนที่ใช้สารเสพติด 10 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำเนื้อหาที่ได้มาเขียนเรียบเรียงพรรณนา อธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยถ้อยคำที่ต่อเนื่อง สละสลวย และครอบคลุมรอบการวิเคราะห์ที่ได้กำหนดไว้

ผลการวิจัยด้านสภาพปัญหาเสพติดในกลุ่มเยาวชนไทยมุสลิมชุมชนบ้านดอนขี้เหล็กนั้นอยู่ในขั้นที่น่าเป็นห่วง เยาวชนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเสพยาเสพติด โดยใช้สารเสพติดชนิดที่หาง่ายในพื้นที่ ได้แก่ บุหรี่ น้ำกระท่อม กัญชา ยาไอซ์ และยาบ้า ตามลำดับ ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้เสพเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคมโดยทั่วไป พบว่า สาเหตุที่ทำให้เยาวชนมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับสารเสพติดนั้นเกิดจากปัจจัยด้านครอบครัวที่ไม่ดำเนินชีวิตตามหลักวิถีอิสลาม ด้านผู้ปกครองไม่เข้าใจวิธีการอบรมเยาวชนอย่างถูกต้องเหมาะสม ด้านชุมชนมีแหล่งจำหน่ายและสถานที่เสพยาที่เอื้อต่อการเสพยาเสพติดของเยาวชน ด้านกลุ่มเพื่อนที่มั่วสุมกับสารเสพติด รวมทั้งเยาวชนในชุมชนขาดความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติด

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เลขที่ 15 ถนนกาญจนาภิเษย ตำบลหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110
เมล: rutchadee143@hotmail.com

** รองศาสตราจารย์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
เลขที่ 15 ถนนกาญจนาภิเษย ตำบลหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110
เมล: Lkasetchai@yahoo.com

ส่วนปัญหาด้านการจัดการปัญหายาเสพติดที่ผ่านมา นั้น พบว่า ชุมชนมุ่งแก้ปัญหาเพื่อสนองนโยบายจากหน่วยงานภาครัฐ ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ไม่มีข้อมูลในด้านสถานการณ์ปัญหาที่ชัดเจน มีข้อจำกัดในด้านเวลา เน้นความสำเร็จเชิงปริมาณ รวมทั้งมุ่งใช้อำนาจกฎหมายจัดการกลุ่มผู้ค้าผู้เสพในชุมชน โดยการจับ ปรับ กัก ขัง อาจทำให้สามารถแก้ปัญหาไปได้ในช่วงขณะได้ แต่ระยะยาวชุมชนไม่สามารถป้องกันพร้อมทั้งแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ทุเลาลงได้ แต่กระนั้น ยิ่งทำให้ปัญหาเพิ่มทวีความรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: สภาพปัญหายาเสพติด การจัดการปัญหายาเสพติด เยาวชนไทยมุสลิม

The Situation and Problem in Drugs Problem Management among Thai Muslim Adolescents in Ban Don Khilek Community, Phawong Sub-district, Muang District, Songkhla Province

Rutchadee Binwang* and Kasetchai Laeheem**

Abstract

This research aims to study the situation and problems in solving drugs problems in Thai Muslim adolescents in Ban Don Khilek community which was conducted by in-depth interviewing with 18 religion leaders, 4 community leaders, 15 Muslim teenagers, and 10 parents of the drug users. The data was analyzed in the way of descriptive analysis, covering all designated research frameworks.

*The study found that the situation of drug problems in the community of Ban Don Khilek was very concerning. The majority of youths are using drugs. The most common drugs in the area consist of cigarettes, kratom (*Mitragyna speciosa* Korth.), cannabis (weed), methamphetamine (ice), and amphetamine, respectively. The drugs have severe impacts not only on the*

-
- * Graduate Student, Degree of Master of Arts in Human and Social Development, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University
15 Kanchana Wanit Road, Hat Yai, Hat Yai, Songkhla 90110, THAILAND.
E-mail: rutchadee143@hotmail.com
- ** Associate Professor, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University
15 Kanchana Wanit Road, Hat Yai, Hat Yai, Songkhla 90110, THAILAND.
E-mail: Lkasetchai@yahoo.com

users themselves but also their families, community and society. The research found several factors causing drugs problems in youths. First, their families have avoided following the Muslim's ways of practice. Also, the parents have not treated their children properly. Moreover, the abundant of drug sources and shelters in the community allowed youngster to become addicted to the drug easily. Additionally, drugs were widely used among friends. Last, the knowledge about the negative effects of drugs was limited in the local teenagers.

One of the previous troubles in drug problem management was that the community has tried to respond the state's policies without involvement of local residents. Others were insufficient information about clear situation and also time limitation. In addition, quantitative achievement was preferred rather than qualitative one. Particularly, lawsuits were used to punish local drug users, including arrestment, fine, confinement and imprisonment, in order to solve short-term problems, while long-term problems still exist in the community without any prevention. On the other hand, the penalties might cause the problems more severe.

Keywords: *Situation and Problem Management, Drugs Problem, Thai Muslim Adolescents*

บทนำ

ยาเสพติดประเภทต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นประเภทออกฤทธิ์กดประสาท กระตุ้นประสาทหรือหลอนประสาท ล้วนแล้วแต่ให้โทษใหญ่หลวงกับผู้เสพ อาจเป็นอาชญากรรมโดยไม่รู้ตัว เมื่อติดก็จะหยุดเสพไม่ได้แต่จะต้องเพิ่มปริมาณของการเสพยาขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งร่างกายทรุดโทรมและสุดท้ายก็ตกอยู่ในสภาพตายผ่อนส่ง (ปริญญา ประหยัดทรัพย์, 2554) ทุกศาสนาต่างมีข้อห้ามที่ชัดเจนเกี่ยวกับอบายมุข และสิ่งที่ก่อให้เกิดอันตรายทั้งต่อตนเองและผู้อื่นโดยเฉพาะข้อห้ามเกี่ยวกับยาเสพติดและสิ่งที่ทำให้มีเมฆาทั้งหลาย ซึ่งศาสนาอิสลามได้มีข้อห้ามชัดเจนเกี่ยวกับการเสพยาเสพติด ดังในคัมภีร์อัลกุรอาน (Al-quran 5:90) กล่าวว่า “ผู้ศรัทธาทั้งหลาย ที่จริงสุราและการพนัน และแท่นหินสำหรับเชือดสัตว์บูชายัญ และการเสียสัตย์นั้น เป็นสิ่งโสโครกอันเกิดจากการกระทำของชัยฏอน ดังนั้น พวกเจ้าจงห่างไกลจากมันเสียเพื่อว่าพวกเจ้าจะได้รับความสำเร็จ” (สมาคมนักเรียนเกาอาหรับ, 2542) ดังนั้น การที่ศาสนาอิสลามได้บัญญัติห้ามมุสลิมทุกคนห่างไกลจากสิ่งที่มีเมฆาและสิ่งเสพยาติดนั้นก็เพื่อประโยชน์ในการดูแลสติปัญญาของมนุษย์ เพราะสิ่งเสพยาติดทุกชนิดเป็นโทษต่อระบบสมองของผู้เสพ ทำให้ผู้เสพยาเมาไม่ได้สติ อาจก่ออาชญากรรมร้ายแรงละเมิดต่อศีลธรรมอันดีงาม และมีผลกระทบต่อบรรยากาศสติปัญญาของผู้เสพในระยะยาวได้ (สำนักข่าวไทยมุสลิม, ม.ป.ป.)

สำนักข่าวไทยมุสลิม (ม.ป.ป. อ้างโดย อรุณ บุญชม, 2553) กล่าวว่า ตามหลักการศาสนาอิสลามได้กำหนดบทลงโทษผู้เสพยาเสพติดไว้อย่างชัดเจน กล่าวคือ ในโลกนี้ได้รับการลงโทษตามกระบวนการยุติธรรมของอิสลามทั้งการว่ากล่าวตักเตือน การเฆี่ยนตี และการกักขัง เป็นต้น ส่วนในโลกหน้าได้รับการลงโทษโดยอัลลอฮ์จะไม่รับผลของการทำความดีของเขา ดังคำกล่าวของท่านศาสดามุฮัมมัดที่ว่า “ผู้ใดเจ็บเหล้าหรือตีเมื่อยอีกเตียว อัลลอฮ์จะไม่รับการละหมาดของเขา 3 วัน (ทั้งสุนัตและฟัรฎู) และผู้ใดตีเมื่อยหนึ่งแก้ว อัลลอฮ์จะไม่รับการละหมาดของเขา 40 วัน และผู้ใดติดเหล้าในโลกนี้จนจนมก เขาจะต้องดื่มกินน้ำเลือดน้ำหนองของชาวนรก”

เยาวชนมุสลิมถือว่าเป็นกลุ่มคนที่อยู่ในช่วงวัยแห่งความคาดหวังของสังคมมุสลิม เป็นเสาหลักที่สืบทอดให้ศาสนาอิสลามดำรงอยู่อย่างสง่างาม และเป็นกำลังที่สำคัญในการพัฒนาสังคมมุสลิมให้มีเสถียรภาพ มั่นคง และโดดเด่นในสังคมโลก แต่ในปัจจุบันมีเยาวชนมุสลิมต้องตกอยู่ภายใต้สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ล่อแหลมและเต็มไปด้วยอบายมุขที่เข้ามาบ่มเมาเยาวชนให้หลงผิด ซึ่งมีหลากหลายรูปแบบและวิธีการที่จะทำให้เยาวชนต้องกลายเป็นเหยื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนมุสลิมที่ติดยาเสพติดนั้นถือเป็นผู้ทำลายเกียรติยศของศาสนาอิสลาม เพราะยาเสพติดเป็นตัวทำลายสิ่งสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ สติสัมปชัญญะ ชีวิต และทรัพย์สิน นอกจากนี้ ยังทำให้เยาวชนที่ติดยาเสพติดอาจไม่ประสบความสำเร็จในการศึกษา ทำให้อนาคตมืดมน กลายเป็นคนเห็นผิดเป็นชอบ ประกอบอาชญากรรมเพื่อหาเงินมาซื้อยา เมื่อถูกจับกุมแผนการชีวิตก็ล้มเหลว (ปริญญา ประหยัดทรัพย์, 2554) สถานการณ์ปัญหาเสพติดของประเทศในระหว่างปี 2540-2544 ก่อนที่รัฐบาลจะมีการประกาศ

นโยบายกวาดล้างยาเสพติดนั้นมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น จนกระทั่งในปี 2545 รัฐบาลได้ประกาศสงครามต่อต้านยาเสพติดอย่างจริงจัง ทำให้ปัญหายาเสพติดเริ่มลดน้อยลงแต่ก็เป็นเพียงช่วงระยะเวลาสั้น ๆ เท่านั้น แต่หลังจากนั้นเพียงแค่ 2 ปี ปัญหายาเสพติดกลับทวีความรุนแรงเพิ่มมากยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งจากข้อมูลสถิติจำนวนผู้ที่กระทำความผิดคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในปี 2545 มีจำนวน 265,540 ราย ในปี 2546 ลดลงเหลือ 123,786 ราย ในปี 2547 ลดลงเหลือเพียง 74,254 ราย แต่หลังจากนั้นในปีถัดมาคดียาเสพติดเริ่มทยอยเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งในปี 2553 มีผู้ที่กระทำความผิดถึง 266,010 ราย ซึ่งเป็นสถิติที่สูงที่สุดในรอบ 10 กว่าปีที่ผ่านมา (สิริกร เค้าภูไทย, 2553)

การแก้ไขปัญหายาเสพติดนั้นเป็นปัญหาสำคัญระดับประเทศที่ภาคส่วนราชการ เอกชน และประชาชนทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคต้องร่วมมือกันดำเนินการแก้ไขปัญหานี้ นับตั้งแต่ระดับกระทรวง ทบวง กรม จังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งภาคประชาสังคมในแต่ละหมู่บ้าน โดยการจัดการปัญหายาเสพติดที่ผ่านมานั้นปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ราชการ/มูลนิธิฯ ต่าง ๆ ยังไม่สามารถเข้าถึงชุมชนรากหญ้าได้ ส่วนใหญ่มีการติดต่อผ่านเครือข่าย มีการนำงบประมาณเข้าไปในชุมชน มีการติดตามรายงาน มีการระดมชาวบ้านให้ร่วมกิจกรรมพิธีการ มีการดัดแปลงโครงการที่ชาวบ้านเสนอเพื่อให้อนุมัติง่ายตามกรอบราชการ และมีการอนุมัติงบประมาณล่าช้า จนทำให้ผลการดำเนินงานโครงการไม่บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยแนวทางในการจัดการแก้ไขปัญหายาเสพติดจะต้องเอื้อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภาคีเครือข่าย รวมถึงแกนนำในชุมชน พ่อแม่ผู้ปกครอง และกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน มาร่วมมือกันอย่างจริงจัง (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2554) โดยการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไป โดยการดำเนินการแบบบูรณาการมาตรการต่าง ๆ เข้าด้วยกัน คือ มาตรการป้องกัน มาตรการปราบปราม และมาตรการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด เพราะเป็นการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุอย่างแท้จริง (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2552)

สุนทรพิพรรณ กำปันทอง (2551) ศึกษา พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ชุดปราบปรามยาเสพติดตำรวจภูธร จังหวัดยะลา เกิดจากบุคลากรมีไม่เพียงพอ ไม่มีประสิทธิภาพ ไม่ใช่คนในพื้นที่ และมีปัญหาการใช้ภาษาถิ่น เกิดจากการสั่งการไม่เป็นเอกภาพ ไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน ทำงานแบบต่างคนต่างทำ และที่สำคัญคือผู้บังคับบัญชาไม่เห็นความสำคัญของงานด้านยาเสพติด เกิดจากการไม่ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานเท่าที่ควร บางครั้งต้องใช้เงินส่วนตัว ขาดอุปกรณ์ที่ทันสมัย เกิดจากการขาดแหล่งข่าวและไม่สามารถเป็นแหล่งข่าวที่ดีได้ เกิดจากความไม่สงบในพื้นที่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มรูปแบบ ไม่สามารถสืบสวนขยายผล และทำให้งานมีความล่าช้า และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2552) กล่าวถึงวิธีในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดว่าควรใช้วิธีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การให้การศึกษาแก่เยาวชนและประชาชนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาและ

สารเสพติดอย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นวิธีการที่สำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้กลุ่มประชาชนและเยาวชนไม่ตกเป็นทาสของยาเสพติด เนื่องจากชนิดของยาและสารเสพติด ตลอดจนปัญหาสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม การศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดและยาเสพติดจึงไม่ควรหยุดนิ่ง

จากการสัมภาษณ์และพูดคุยกับผู้นำชุมชนและชาวบ้านในชุมชนบ้านดอนขี้เหล็กทำให้ทราบว่าเยาวชนส่วนใหญ่ในชุมชน มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เนื่องจากหาซื้อได้ง่าย และยากที่ชาวบ้านจะลุกขึ้นมาแก้ไขปัญหานี้ เนื่องจากไม่รู้แนวทางรวมทั้งกลัวอำนาจมืดของขบวนการค้ายาเสพติดในชุมชน โดยที่ผ่านมามีหน่วยงานใดที่เข้ามาจัดการแก้ไขปัญหายาอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรมเด่นชัด บางครั้งผู้ปกครองของเยาวชนที่ติดสารเสพติดเองก็ไม่ยอมรับสภาพว่าบุตรหลานของตนมีพฤติกรรมเสพยาเสพติดและมักไม่พอใจผู้ให้ข้อมูลถึงพฤติกรรมบุตรหลานของตน ผู้ใหญ่บ้านจึงมอบหมายให้การจัดการปัญหายาเสพติดเป็นบทบาทหน้าที่ของตำรวจต่อไป ส่วนใหญ่เป็นเยาวชนที่ไม่อยู่ในระบบการศึกษาหรือจบการศึกษาในระดับมัธยมต้นแล้วเลือกที่จะทำงานหารายได้ในอาชีพที่ตนถนัด มีเวลารว่างจากการทำงานก็มักจะมานั่งจับกลุ่มพูดคุยสนุกสนานเฮฮา จนในที่สุดก็ต้องหันเข้ามาสู่การใช้สารเสพติด เนื่องจากแรงผลักดันจากสภาพแวดล้อมในชุมชนรวมทั้งค่านิยมที่ดึงดูดจากกลุ่มเพื่อนเข้าชวนให้เยาวชนหลงใหลไปกับกระแสประกอบกับพฤติกรรมอยากลอง จนในที่สุดเยาวชนก็ต้องกลายเป็นทาสของยาเสพติด กลายเป็นปัญหาที่คนในชุมชนไม่กล้าเข้าไปยุ่งเกี่ยวห้ามปราม หรือขัดขวางทั้งที่รู้เห็นพฤติกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างชัดเจนทั้งผู้เสพและผู้ค้า เนื่องจากเป็นห่วงอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับตนเองและครอบครัว เพราะคนกลุ่มนี้ขาดการยั้งคิดในพฤติกรรมที่ถูกต้อง และอาจจะทำอันตรายแก่ผู้ที่เข้ามาขัดขวางขบวนการของกลุ่มตนได้ ที่ผ่านมามีการจัดการแก้ปัญหายาเสพติดโดยวิธีการควบคุมทางสังคมและกระบวนการทางกฎหมาย คือ การจับ ปรับ และกักขัง มุ่งเน้นผู้กระทำผิดทั้งผู้เสพและผู้ค้ามาลงโทษ แต่ยังคงขาดมาตรการในการป้องกันปัญหายาเสพติดในกลุ่มเสี่ยงหรือเด็กและเยาวชนในชุมชน ซึ่งถือเป็นแนวทางในการจัดการปัญหายาเสพติดระยะยาวในชุมชนอีกวิธีการหนึ่ง

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสนใจศึกษาเรื่องสภาพปัญหาและการจัดการปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชนไทยมุสลิมชุมชนบ้านดอนขี้เหล็ก ตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับการกำหนดทิศทางการจัดการปัญหายาเสพติดตามวิถีอิสลามได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพปัญหายาเสพติดในชุมชนและปัญหาด้านการจัดการปัญหาที่ผ่านมามีในกลุ่มเยาวชนชุมชนบ้านดอนขี้เหล็กต่อไป ถ้าหากชุมชนไม่มีมาตรการเร่งด่วนในการจัดการปัญหายาเสพติดอาจส่งผลทำให้ปัญหาทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น และขยายวงกว้างจนยากที่จะแก้ปัญหานี้ได้ ก่อให้เกิดผลร้ายแรงตามมาทั้งต่อเด็ก เยาวชน และคนในชุมชน รวมทั้งสถาบันครอบครัว ชุมชน และอนาคตของประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาเสพติดในกลุ่มเยาวชนไทยมุสลิมชุมชนบ้านดอนขี้เหล็ก ตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
- 2) เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดการปัญหาเสพติดของกลุ่มเยาวชนไทยมุสลิมชุมชนบ้านดอนขี้เหล็ก ตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

จากการศึกษาวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาในการจัดการปัญหาเสพติดในกลุ่มเยาวชนไทยมุสลิมชุมชนบ้านดอนขี้เหล็ก ตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลาโดยการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก¹ ซึ่งถือเป็นกลุ่มตัวแทนที่จะสามารถให้ข้อมูลความจริงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ตรง เป็นการยากที่บุคคลโดยทั่วไปจะสามารถรับรู้และเข้าถึงข้อเท็จจริงดังกล่าวนี้ได้โดยง่าย ดังนั้น งานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยจึงพยายามเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก พร้อมกับการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมในด้านสถานการณ์ปัญหาด้านยาเสพติดและปัญหาในการจัดการปัญหาเสพติดในชุมชนบ้านดอนขี้เหล็ก ซึ่งงานวิจัยชิ้นนี้จะ เป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจศึกษาด้านสภาพปัญหาและการจัดการปัญหาเสพติดในกลุ่มเยาวชนไทยมุสลิม และเยาวชนในพื้นที่อื่นของสังคมไทย สามารถนำไปอธิบายสถานการณ์ปัญหาเสพติด และการจัดการปัญหาเสพติดที่เป็นอยู่ในปัจจุบันโดยทั่วไป เพื่อนำไปสู่การปรับแผนยุทธศาสตร์ในการจัดการปัญหาเสพติดในกลุ่มเยาวชนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งเป็นแนวทางในการศึกษาสภาพปัญหาเสพติดในชุมชนที่ประสบปัญหาเสพติด โดยเฉพาะพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การขัดเกลากายทางสังคม

การขัดเกลากายทางสังคมเป็นกระบวนการทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ใช้สำหรับการเรียนรู้ การยอมรับค่านิยม กฎเกณฑ์ต่าง ๆ และระเบียบแบบแผน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติและให้บุคคล ได้พัฒนาบุคลิกภาพของตนเองจากการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น เพื่อจะได้สถานภาพและให้บุคคล ได้พัฒนาบุคลิกภาพของตนเองจากการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น และได้มีสถานภาพพร้อมปฏิบัติตาม บทบาทต่าง ๆ ที่สังคมต้องการ ดังที่สุพิศวง ธรรมนนทา (2540) ให้ความหมายการขัดเกลากายทางสังคม ไว้ว่าเป็นกระบวนการถ่ายทอดวัฒนธรรมไปสู่สมาชิก เพื่อให้บุคคลมีบุคลิกภาพตามแนวทางที่สังคม ต้องการ การขัดเกลากายทางสังคมจะช่วยให้สมาชิกยอมรับบรรทัดฐานของสังคมด้วยความคุ้นเคยมากกว่า

¹ รายละเอียดระบุไว้ในหัวข้อวิธีการดำเนินงานวิจัย หัวข้อย่อย เรื่อง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักและการวิเคราะห์ข้อมูล

ความรู้สึกถูกบังคับและยังทำให้บุคคลสามารถกระทบทาบตามสถานภาพของตนได้เป็นอย่างดี และพญา สายหู (2540) กล่าวว่า การขัดเกลาทางสังคมหรือเรียกอีกอย่างว่าการอบรมบ่มนิสัยของบุคคลทางสังคม คือ การสอนให้บุคคลรู้บรรทัดฐานของความประพฤติการปฏิบัติต่อผู้อื่นได้ถูกต้องตามความประสงค์ของหมู่คณะที่มีอยู่ก่อน

ดังนั้น การขัดเกลาทางสังคม คือ กระบวนการเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อมของบุคคลด้านระเบียบแบบแผนพฤติกรรมกรดำเนินชีวิตตามความคาดหวังของสังคม โดยเรียนรู้จากปรากฏการณ์ทางสังคมของบุคคลในการใช้ชีวิตประจำวัน เพื่อปลูกฝังให้บุคคลรู้จักระเบียบวินัยขั้นพื้นฐานของสังคม ปลูกฝังความมุ่งหวังในชีวิต สอนให้บุคคลรู้จักบทบาททางสังคมของตน และเพื่อสอนให้บุคคลเกิดทักษะหรือความชำนาญ ดังที่อาโพ หมื่นสิทธิ์ (2553) กล่าวไว้ว่า จุดมุ่งหมายของการขัดเกลาทางสังคมนั้นคือเพื่อปลูกฝังให้บุคคลรู้จักระเบียบวินัยขั้นพื้นฐาน (Basic Discipline) เพื่อปลูกฝังความมุ่งหวังในชีวิต (Aspiration) เพื่อสอนให้บุคคลรู้จักบทบาททางสังคมของตน (Social Role) เพื่อสอนให้บุคคลเกิดทักษะหรือความชำนาญ (Skills) ในขณะเดียวกัน สุพัตรา สุภาพ (2545) ก็กล่าวถึงวิธีการขัดเกลาทางสังคมว่า การขัดเกลาโดยตรง มักพบเห็นเสมอในครอบครัว โรงเรียน วัด เป็นต้น และการขัดเกลาโดยอ้อม ซึ่งเป็นการอบรมที่ไม่ได้บอกกันโดยตรง บุคคลอาจได้รับประสบการณ์จากการสังเกตหรือเรียนรู้จากการกระทำของผู้อื่น

สุพัตรา สุภาพ (2546 อ้างโดย ปาภาณี ฐิตวิวัฒนา, 2548) ได้กล่าวว่า องค์กรที่ทำหน้าที่ในการขัดเกลาทางสังคมที่สำคัญ ได้แก่ ครอบครัว จัดได้ว่าเป็นกลุ่มหรือองค์กรที่มีความสำคัญมากที่สุดในการขัดเกลาทางสังคม เพราะเป็นกลุ่มแรกที่สร้างนิสัย เจตคติ ความเชื่อ ค่านิยม ฯลฯ ให้แก่บุคคล สมาชิกในครอบครัวโดยเฉพาะบิดามารดาจะมีอิทธิพลอย่างสูงในการขัดเกลาทางสังคมแก่เด็ก ต่อมากลุ่มเพื่อน คือ กลุ่มคนที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งและกลุ่มคนดังกล่าวมีลักษณะบางประการที่คล้ายคลึงกับบุคคลนั้น ส่วนโรงเรียน (School) ถือเป็นองค์กรที่จะช่วยขัดเกลาทางสังคมอย่างเป็นทางการ (Formal) กลุ่มอาชีพ นั้นจะขัดเกลาทางสังคมแก่บุคคลเมื่อบุคคลดำเนินชีวิตในสังคมมาถึงระดับที่จะต้องประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองและครอบครัว บุคคลอาจจะเลือกอาชีพตามความสนใจ ความถนัดหรือตามที่ครอบครัวกำหนดให้ ต่อมาด้านสื่อมวลชน ถือเป็นองค์กรในการขัดเกลาทางสังคมแก่บุคคลอีกส่วนหนึ่งที่สำคัญ ซึ่งมีหลายประเภท ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ สิ่งตีพิมพ์ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้อาจเป็นสื่อทำให้เกิดค่านิยม ความเชื่อ ทศนคติ และได้เรียนรู้พฤติกรรมแบบอย่างต่าง ๆ แล้วนำมาประพฤติปฏิบัติในสังคม ต่อมาองค์การทางด้านศาสนาซึ่งมีบทบาทในการขัดเกลาทางสังคมแก่บุคคลที่สำคัญ เช่น อิหม่าม มัสยิด วัดวาอาราม พระ นักบวช อันได้แก่ ผู้สอนศาสนาหรือผู้เผยแผ่หลักธรรมของศาสนา

การควบคุมทางสังคม

การควบคุมทางสังคมถือเป็นแนวทางการประพฤติปฏิบัติตนของสังคมตามบรรทัดฐานของกลุ่ม สังคมจำเป็นต้องมีกลไกในการควบคุมสมาชิกให้ปฏิบัติตามและไม่ละเมิดหรือเบี่ยงเบนจากบรรทัดฐาน อาจทำได้หลายวิธี ได้แก่ การให้รางวัลและการลงโทษ เพื่อให้สมาชิกยอมรับและปฏิบัติตามบรรทัดฐานที่ได้กำหนดไว้ การควบคุมทางสังคมเป็นการจัดระเบียบที่ใช้บังคับและป้องกันพฤติกรรมของบุคคลมิให้เบี่ยงเบนออกไปจากมาตรฐานของสังคมนั้น ๆ (ณรงค์ เล็งประชา, 2537) รูปแบบของการควบคุมทางสังคมมีสองรูปแบบ คือ การควบคุมแบบเป็นทางการ (Formal Control) คือ การที่สังคมกำหนดกฎเกณฑ์ไว้ชัดเจนหากมีผู้ฝ่าฝืนจะถูกลงโทษตามลักษณะของการกระทำผิด และรูปแบบการควบคุมแบบไม่เป็นทางการ (Informal Control) โดยการใช้วิถีประชา (Folkway) และจารีต (Mores) เป็นเครื่องมือในการควบคุมในกรณีที่ทำผิดวิถีประชา สมาชิกในสังคมก็จะซุบซิบ นินทา หัวเราะเยาะ มองหน้า ดำนินทาเตือน เป็นต้น (นิเทศ ดินณะกุล, 2544) วิธีการในการควบคุมทางสังคม เช่น การควบคุมภายใน (Internal Control) เป็นการควบคุมที่เกิดจากการอบรมสั่งสอน และการควบคุมภายนอก (External Control) เป็นการควบคุมที่ใช้ในกรณี การควบคุมแบบภายในไม่ได้ผล จารีตไม่สามารถควบคุมจิตใจและความประพฤติของบุคคลได้ โดยกลไกที่ใช้ในการควบคุมทางสังคม คือ การขัดเกลาทางสังคม (Socialization) และความกดดันทางสังคม (Social Pressure) รวมทั้งสิทธิฐานุมัติทางสังคม (Social Sanction) หรือการบังคับทางสังคม (นิเทศ ดินณะกุล, 2544)

แนวคิดอิสลามกับยาเสพติด

ศาสนาอิสลามมีข้อห้ามชัดเจนเกี่ยวกับการดื่มเหล้า การสูบบุหรี่ การเสพยาเสพติด การเล่นเกมพนัน การประพฤติผิดในกาม การมั่วสุมนินทา การโกหก การสุรุษุร้าย การดูหมิ่นดูดง การทวงเจ้าเข้าผี การแขวนหรือห้อยสิ่งใดตามความเชื่อต่าง ๆ (อะฮฺมัด เขากีย อิบรอฮีม และ อะฮฺมัด มุสตอฟา โต๊ะลง, ม.ป.ป.) โดยเฉพาะยาเสพติดถือว่าเป็นอันตรายกับตนเองและผู้อื่น การระบาดของสิ่งเสพติดนั้นถือเป็นสัญญาณอันตรายที่น่ากลัว เพราะเมื่อเยาวชนติดสิ่งเสพติดก็แสดงว่าอนาคตอันสดใสของสังคมกำลังมืดลงทุกที (สำนักข่าวไทยมุสลิม, ม.ป.ป.) นอกจากนี้ การระบาดของสิ่งเสพติดทุกชนิดไม่ว่าจะเป็นที่ผิดกฎหมาย เช่น เฮโรอีน กัญชา ยาบ้า หรือที่ถูกต้องกฎหมาย เช่น เหล้า เบียร์ ไวน์ นั้นถือว่าเป็นสัญญาณหนึ่งของวันสิ้นโลก ซึ่งท่านศาสดามุฮัมมัดได้กล่าวไว้มีความว่า “แท้จริงในจำนวนสัญญาณของวันสิ้นโลกนั้นคือ จะมีการระบาดของสุรายาเมา” และในอัลกุรอาน (Al-Quran 2:195) ได้ระบุไว้ความว่า “และจงอย่าโยนตัวของพวกเจ้าสู่ความพินาศ” (สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ, 2542)

สิ่งเสพติดในปัจจุบันที่ไม่ได้มีระบุในอัลกุรอานและวัจนะของศาสนานั้นก็ถือเป็นสิ่งต้องห้ามเช่นกันโดยอาศัยการเปรียบเทียบคุณสมบัติที่คล้ายกับสุรา เพราะต่างก็ให้โทษต่อร่างกายมนุษย์และทำให้เกิดการเสียสติได้เท่า ๆ กัน อีกทั้งยังมีการยืนยันจากท่านศาสดาว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถทำให้

เกิดอาการมีนเมาได้นั้นมีสถานะเหมือนกับสุรา ดังนั้น อาศัยหลักการดังกล่าวการเสพยาเสพติดถือว่าเป็นสิ่งต้องห้าม (ฮารอม) เพราะเป็นที่ปรากฏแน่ชัดว่า สิ่งเสพติดทุกชนิดเป็นอันตรายต่อสุขภาพและบุคคลใกล้ชิด รวมทั้งเป็นการสร้างปัญหาสังคม และขยายวงกว้างระดับโลก

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลหลักและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ซึ่งเก็บข้อมูลระหว่างเดือนธันวาคม 2555-พฤษภาคม 2556 โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลัก 3 กลุ่ม คือ

- 1) ผู้นำในชุมชน ได้แก่ ผู้นำศาสนา คือ โต๊ะครู 3 คน โต๊ะอิหม่าม 3 คน โต๊ะบิลาล 3 คน โต๊ะคอเต็บ 3 คน และกรรมการประจำมัสยิด 6 คน รวม 18 คน และผู้นำท้องถิ่น ได้แก่ สมาชิกสภาเทศบาลตำบลพะวง 1 คน ผู้ใหญ่บ้าน 1 คน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 2 คน รวม 4 คน
- 2) เยาวชนมุสลิมในพื้นที่ชุมชนบ้านดอนขี้เหล็กที่เสพยาเสพติดหรืออดีตเคยเสพยาเสพติดจำนวน 10 คน รวมทั้งเยาวชนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงที่จะติดยาเสพติดจำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 15 คน
- 3) ผู้ปกครองเยาวชนที่เสพยาเสพติดในชุมชนบ้านดอนขี้เหล็กจำนวน 10 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกมาประมวลคิดและดำเนินการวิเคราะห์ของการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอน ดังนี้

- 1) นำข้อมูลเอกสารมาศึกษาโดยละเอียดเพื่อทบทวนข้อมูลจากเอกสารที่เก็บรวบรวมของผู้ให้ข้อมูล/แหล่งข้อมูลทั้งหลาย ๆ ครั้ง เพื่อทำความเข้าใจในเนื้อหา
- 2) ดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อระบุประเด็นหลักหรือข้อความเชิงวิเคราะห์ที่บ่งบอกถึงสภาพและปัญหาในการจัดการปัญหาการยาเสพติดของเยาวชนไทยมุสลิมในชุมชนบ้านดอนขี้เหล็กโดยมีความสอดคล้องกับประเด็นที่ศึกษา
- 3) นำประเด็นที่ได้มาเขียนเรียบเรียงพรรณนาให้เป็นคำอธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยถ้อยคำที่ต่อเนื่อง และสละสลวย (expansive description) ครอบคลุมประเด็นที่กำหนดไว้
- 4) สังเคราะห์ผลจากการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ทั้งในส่วนของการวิเคราะห์เนื้อหาด้านสภาพและปัญหาในการจัดการปัญหาการยาเสพติดของเยาวชนไทยมุสลิมในชุมชนบ้านดอนขี้เหล็ก

ผลการวิจัย

จากการลงพื้นที่เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและการจัดการปัญหาเสพติดในกลุ่มเยาวชนไทยมุสลิมชุมชนบ้านดอนขี้เหล็ก ตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลาโดยผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในพื้นที่ชุมชนบ้านดอนขี้เหล็ก ซึ่งสามารถสรุปประเด็นที่สำคัญตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยได้ดังนี้

สภาพทั่วไปของชุมชน

ชุมชนบ้านดอนขี้เหล็ก ตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา มีลักษณะเป็นชุมชนขยายมีครัวเรือนอาศัยอยู่ทั้งหมดจำนวน 802 ครัวเรือน ประชากรทั้งสิ้นจำนวน 3,164 คน แบ่งเป็นเพศชาย 1,563 คน และเพศหญิง 1,601 คน (เทศบาลตำบลพะวง, 2556) ผู้คนในชุมชนทั้งหมดนับถือศาสนาอิสลาม มีผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ปกครองดูแลความสงบเรียบร้อยของคนในชุมชน ชุมชนถูกแบ่งเขตการพัฒนาออกเป็น 4 ชุมชนย่อย ได้แก่ ชุมชนบ้านดอนขี้เหล็ก ชุมชนบ้านป่าขี้เหล็ก ชุมชนบ้านหัวนอน และชุมชนบ้านนอก (ปากอ) โดยแต่ละชุมชนย่อยมีคณะกรรมการดูแลด้านงานพัฒนาภายใต้การสนับสนุนจากเทศบาลตำบลพะวง มีผู้นำศาสนาทั้งอิหม่าม กรรมการมัสยิด และโต๊ะครูในแต่ละชุมชน ทั้ง 4 ชุมชนนี้มีศาสนสถานอันเป็นศูนย์รวมจิตใจหรือสถานที่ปฏิบัติศาสนกิจประจำแต่ละชุมชน 4 มัสยิด ได้แก่ มัสยิดบ้านดอนขี้เหล็ก มัสยิดบ้านป่าขี้เหล็ก มัสยิดบ้านหัวนอน และมัสยิดบ้านนอก โดยมัสยิดนั้นนอกจากเป็นสถานที่ปฏิบัติศาสนกิจแล้ว ยังเป็นสถานที่ของการเรียนการสอนด้านศาสนา เช่น การเรียนการสอนภาคฟัรดูอิน² (ตาติกา) ประจำมัสยิดทุกวันเสาร์วันอาทิตย์สำหรับเด็กในชุมชน และสำหรับผู้ใหญ่นั้นมีการเรียนการสอนในมัสยิดทุกช่วงเริ่มต้นของกลางคืน (หลังละหมาดมักริบ) โดยผู้รู้ในชุมชน เช่น อิหม่ามประจำมัสยิด โต๊ะครูในชุมชน และพบว่าแต่ละชุมชนนั้นมีผู้เข้าร่วมเรียนรู้จำนวน 10-15 คน ซึ่งถือเป็นสัดส่วนที่น้อยมาก โดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 2 ของคนในชุมชนทั้งหมด

เมื่อพิจารณาถึงโครงสร้างพื้นฐานทางสังคมของชุมชนบ้านดอนขี้เหล็กแล้ว พบว่า เป็นโครงสร้างที่เอื้อต่อการพัฒนาและแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนได้อย่างดี แต่จากการสัมภาษณ์ถึงบทบาทของผู้นำต่อการแก้ปัญหาเสพติดในชุมชนนั้น พบว่า ผู้นำยังขาดความตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง อีกทั้งผู้นำยอมรับในสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและปล่อยปละละเลยไม่สนใจ ส่วนในด้านบทบาทญัตติของศาสนาก็พบว่าผู้ที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติดนั้นส่วนใหญ่ขาดสำนึกที่ดีในการยอมรับและปฏิบัติตามหลักการศาสนาอิสลามเมื่อเทียบกับกฎเกณฑ์และหลักการดำเนินชีวิตตามกรอบวิถีอิสลามของคนในชุมชนโดยส่วนใหญ่แล้ว พบว่า คนโดยส่วนใหญ่ปฏิบัติตามหลักวิถี

² การเรียนพื้นฐานศาสนาซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมุสลิมทุกคนที่จะต้องเรียนรู้

อิสลามอยู่ในระดับน้อย เช่น ไม่ละหมาดครบ 5 เวลา ไม่ถือศีลอด เป็นต้น (ร็อดโน บินบอสส โอตะครูในชุมชน สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2555) ชุมชนบ้านดอนขี้เหล็กส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม มีกรอบด้านการดำเนินชีวิตที่เรียกว่าวิถีมุสลิมตามแบบแผนพฤติกรรมของศาสนาอิสลาม (ศอลา) แต่กระนั้นพื้นที่ชุมชนบ้านดอนขี้เหล็กก็ยังมีการแพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างแพร่หลายในชุมชนอย่างมาก ที่ผ่านมาชุมชนบ้านดอนขี้เหล็ก พบว่า วัยรุ่นชายในชุมชน อายุ 15-24 ปี ในชุมชนบ้านดอนขี้เหล็กมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับการใช้สารเสพติดเกือบทั้งหมด (คณะกรรมการชุมชนบ้านดอนขี้เหล็ก, 2556) และสารเสพติดที่ใช้ ได้แก่ บุหรี่ น้ำกระท่อม กัญชา ยาบ้า ยาไอซ์ มาโนโซแลม ซึ่งนอกจากนี้ ยังมีผลกระทบจากพฤติกรรมเสพยาเสพติด ได้แก่ การลักขโมยทรัพย์สินมีค่าต่าง ๆ เกิดขึ้นบ่อยครั้ง เช่น รถจักรยานยนต์ ถังแก๊ส และทรัพย์สินมีค่าอื่น ๆ ที่วางไว้ภายนอกบ้าน (คณะกรรมการชุมชนบ้านดอนขี้เหล็ก, 2556)

สภาพปัญหาเสพติดในชุมชนบ้านดอนขี้เหล็ก

1) ชนิดและประเภทของยาเสพติดในชุมชนบ้านดอนขี้เหล็ก พบว่า ยาเสพติดที่มีอยู่ในชุมชนนั้นส่วนใหญ่เป็นยาเสพติดที่หาง่ายในพื้นที่ อีกทั้งราคาไม่แพง ดังบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“...ถ้าแหล่ง (พูด) ถึงว่ายาเสพติดที่วัยรุ่นบ้านเราเล่น (เสพ) กันมากที่สุดก็คือน้ำท่อมนั่นแหละ เพราะราคาถูกได้ปริมาณเยอะ ส่วนรองลงมาคือ ยาไอซ์ กัญชานั้นมีมั้งหวานนี้ ส่วนยาบ้าและลูกเม็ดก็มีแต่ไม่มาก เพราะราคาแพง ถ้าแหล่งว่าประมาณหนึ่งถึงสองปีที่แล้วตอนที่น้ำท่อมกับยาไอซ์ยังไม่เข้ามาที่ กัญชาระบาดมากที่สุดเลย...”

(โอกาส นามสมมติ เยาวชนในชุมชนให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2555)

“...บ้านดอนขี้เหล็กเราเสพติดที่ระบาดมากตอนนี้ก็น้ำท่อมนั่นแหละ เพราะว่ามันหาง่ายและเล่น (วิธีการเสพ) ไม่ยากไม่เหมือนเล่นเนื้อ (กัญชา) หรือยาไอซ์ คนที่คิดไม่ถึงว่าจะเล่นยา ก็มีเยอะเพราะตามเพื่อน...และความเครียดเรื่องงานทำให้ตัดสินใจเล่นยา...”

(วินัย นามสมมติ เยาวชนในชุมชน ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2555)

จากบทสัมภาษณ์ข้างต้นจะเห็นว่า ยาเสพติดที่เป็นที่นิยมกันในหมู่วัยรุ่น ได้แก่ น้ำกระท่อม หรือสัควรร้อย หรือที่วัยรุ่นในพื้นที่ ส่วนใหญ่เรียกกันว่า “น้ำท่อม” ซึ่งเป็นยาเสพติดที่หาซื้อได้ง่ายในชุมชน วิธีการและขั้นตอนในการเสพยาก็ไม่ยุ่งยาก โดยพบว่า กลุ่มที่เสพยาท่อมมาก ได้แก่ กลุ่มนักเรียนหรือเยาวชนที่ยังไม่มีรายได้ เพราะราคาไม่แพงโดยขายราคาใบละ 3 บาท หรือขายในราคา 100 บาท/30 ใบ วัยรุ่นในพื้นที่มักจะใช้วิธีการรวมทุนกันหลาย ๆ คนเพื่อซื้อส่วนผสมต่าง ๆ มา วัยรุ่นส่วนใหญ่

ในชุมชนมีความเชื่อว่า “น้ำท่อม” เป็นยาเสพติดที่ไม่รุนแรงเหมือนยาเสพติดชนิดอื่น ไม่มีอันตรายใด ๆ ต่อร่างกายดังบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“...น้ำกระท่อมมันดีกว่ายาเสพติดชนิดอื่นตรงที่มันไม่อันตรายต่อร่างกาย ไม่ติด ถ้าจะหยุดก็ง่ายแค่ไม่กินมันก็จบ แต่ที่กินอยู่เพราะว่าเพื่อนโทรชวนไม่หยุด... รสชาติก็อร่อยดี หวาน ๆ ขม ๆ...”

(แม็ก นามสมมติ เยาวชนในชุมชน ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2555)

ส่วนยาเสพติดที่มีระบาคอยู่ในพื้นที่รองจากน้ำท่อม ได้แก่ “ยาไอซ์” หรือ “น้ำแข็ง” เนื่องจากเป็นยาเสพติดที่ราคาแพง และมีวิธีในการเสฟที่ยุงยาก วัยรุ่นส่วนใหญ่ก็เชื่อว่าเป็นยาเสพติดของคนที่มีฐานะร่ำรวย มีระดับดังบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“...ยาไอซ์นะราคาแพงมาก หำร้อยบาทก็ได้มาขนาดเท่าปลายนิ้วก้อยเอง เป็นยาเสพติดของคนมีฐานะร่ำรวย...เสฟเข้าไปแล้วจะไม่มีอาการให้เห็นหรอก... ผู้หญิงที่เสฟจะเชื่อว่าเสฟเข้าไปแล้วผิวพรรณจะดี ขาวขึ้น...”

(เจน นามสมมติ เยาวชนในชุมชน ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2555)

ส่วนยาเสพติดที่เป็นที่นิยมน้อยรองลงมา ได้แก่ กัญชา หรือที่วัยรุ่นในพื้นที่ส่วนใหญ่เรียกกันว่า “เนื้อ” สืบเนื่องจากกัญชาเป็นยาเสพติดที่ออกฤทธิ์ผสมผสานทั้งกระตุ้น กด และหลอนประสาท มีอาการเสฟติดทางจิตใจ ทำให้ผู้เสฟมีอาการมึนคลาย ไม่เครียด แต่การหาสถานที่เสฟนั้น ยุงยากและต้องมีอุปกรณ์ที่พกพาลำบาก แต่กระนั้นก็ยังเป็นที่นิยมกันในหมู่วัยรุ่นชุมชนบ้านดอนขี้เหล็กอยู่ในปัจจุบัน

“...ท็อกเนื้อ (ดูดกัญชา) มันดีตรงที่ทำให้อารมณ์ดี ไม่เครียด ลืมเรื่องไม่ได้ ลงได้ หัวเราะง่ายรับรองว่าวง (กลุ่ม) เนื้อจะไม่มีทะเลาะกันเหมือนวงเหล้าแน่นอน ไปดูได้เลย เพราะยันเนื้อแล้วจะหนักหนาน...”

(เอียด นามสมมติ เยาวชนในชุมชน ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2555)

2) สาเหตุที่ทำให้เยาวชนเสฟสารเสฟติด พบว่า มีหลายสาเหตุ ได้แก่

2.1) พื้นฐานทางครอบครัวที่ไม่ดูแลเอาใจใส่ โดยพบว่า ครอบครัวผู้เสฟยาเสฟติดส่วนใหญ่ขาดการเอาใจใส่ดูแลและใช้ชีวิตห่างเหินกับเยาวชน พ่อแม่ใช้ชีวิตอยู่ในบทบาทของผู้ปกครองที่วางอำนาจและใช้อารมณ์กับเยาวชน เมื่อวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงทั้งร่างกายและจิตใจ ประสบกับสภาวะดังกล่าว ก็มักจะหาทางออกด้วยการออกจากบ้านไปคบหาสมาคมกับกลุ่มเพื่อน จนนำไปสู่พฤติกรรมทดลองใช้สารเสฟติดตามกระแสกลุ่มเพื่อน

“...ผมโดนคนแก่ (พ่อแม่) บ่นทุกวัน ผิดนิดหน่อยก็แกลงดำได้ทั้งวัน ทุกวันเอาแต่บ่นเรื่องผม ผมเลยไม่อยากอยู่บ้าน ไปอยู่กับเพื่อนหนูกกว่า ร้องเพลง เล่นไฟ เทียวกันสนุกสนาน บายใจประสาเรา เรื่องยาสูบหรือ ..ก็ไม่สูบให้เค้ารู้หรอก เลยไม่มีใครว่าผม เพราะผมก็สูบบุหรี่กับเพื่อน ๆ อยู่บ้านผมไม่เคยสูบ เดี๋ยวเค้ารู้ก็โดน ตำอีก...”

(สุพจน์ นามสมมติ เยาวชนในชุมชน ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2556)

2.2) การขาดคุณธรรมจริยธรรมอิสลามของเยาวชน ซึ่งพบว่า เยาวชนที่ติดยาเสพติด โดยส่วนใหญ่ไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม เนื่องจากขาดความรู้ในทางศาสนา ก่อให้เกิดมุมมอง วิธีคิดของเยาวชนที่คล้อยตามกับสิ่งยั่วยุต่าง ๆ ในสังคมได้ง่าย ขาดภูมิคุ้มกันทาง ด้านจิตใจ และต้องคล้อยตามกระแสกลุ่มเพื่อนเพื่อการยอมรับ ดังบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“...เยาวชนที่ติดยาที่สังเกตดูพบว่าไม่มีอิสลามอยู่ในการดำเนินชีวิต ทั้ง ตัวเองและครอบครัว ด้วยเหตุนี้บาเลอ (ภัยพิบัติ) จึงถูกส่งลงมายังตัวของเขา ครอบครัวของเขา รวมทั้งชุมชนของเขา เพราะมุสลิมไม่ดำเนินชีวิตอยู่ในกรอบตาม คำสั่งสอนของพระเจ้า และตามแบบอย่างของศาสดา...”

(หมาน บินฮวัง ผู้นำศาสนา ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2556)

2.3) การชักชวนจากกลุ่มเพื่อน เพื่อนถือเป็นสิ่งที่สำคัญของเยาวชนในยามท้อแท้ หมดกำลังใจ หรือเจอปัญหาในชีวิต ให้คำปรึกษาอย่างเข้าใจเพื่อหาทางออกในปัญหาที่เกิดขึ้นของ เยาวชนในชุมชนบ้านดอนขี้เหล็กที่จะสามารถระบายความในใจความรู้สึกต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างเปิดเผย เป็นที่มาของความไว้วางใจจนนำไปสู่พฤติกรรมคล้อยตามกลุ่มเพื่อนของตนได้ ดังนั้น เมื่อเยาวชน มีปัญหาเกิดขึ้นกับตัวเองหรือความขัดแย้งภายในครอบครัว เยาวชนจึงมักหาทางออกด้วยการพึ่งพา อาศัยยังกลุ่มเพื่อนดังบทสะท้อนจากเยาวชนที่ว่า

“...เวลาอยู่บ้านเซ็งมาก เพราะคนแก่ (พ่อแม่) ที่บ้านขี้บ่น ชอบทะเลาะ พุดจาไม่เข้าหูบอย ก็เลยไม่ชอบอยู่บ้าน อยู่กับเพื่อนดีกว่า สนุกเข้ากันได้ มีไร ก็คุยกันตลอดสนุกสนาน บายใจไม่เครียด...”

(อาซิด พันธิกาเขต เยาวชนในชุมชน ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2555)

2.4) การขาดความรู้เรื่องพิษภัยของยาเสพติด พบว่า เป็นส่วนสำคัญในการตัดสินใจ เสพยาเสพติดของเยาวชน ซึ่งการศึกษาจะสามารถให้เยาวชนทราบถึงข้อเท็จจริง ข้อมูลความรู้ ที่เกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติดซึ่งมีผลต่อร่างกายเพื่อเป็นต้นทุนในการคิดและตัดสินใจในการใช้ สิ่งเสพติดของเยาวชน ดังบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“...ผมไม่เคยรู้หรือกว่าน้ำหอมมีผลร้ายต่อร่างกายอย่างไรบ้าง แต่คิดว่ามันไม่มีผลร้ายอะไรกับร่างกายมากมายหรอก...เพราะว่าเราก็กินมาเป็นปีแล้วไม่เห็นพริ้อที่...”

(เขียว นามสมมติ เยาวชนในชุมชน ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2555)

ดังนั้น จะเห็นว่าการที่เยาวชนเสพยาเสพติดนั้นมียปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายด้านด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยที่เกิดจากสถาบันครอบครัว กลุ่มเพื่อน รวมทั้งข้อมูลความรู้ที่แท้จริงเกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติด รวมทั้งสภาพแวดล้อมทางสังคมซึ่งเรียกโดยรวมว่า “องค์กรที่ทำหน้าที่ในการขัดเกลาทางสังคม”

2.5) อิทธิพลของสื่อ พบว่า สื่อถือเป็นปัจจัยสำคัญในการปลูกสร้างกระแสมโนทัศน์ในด้านพฤติกรรมการใช้สารเสพติดของเยาวชนในชุมชนบ้านดอนขี้เหล็ก ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้นำในชุมชนบ้านดอนขี้เหล็กถึงจุดเริ่มต้นของการแพร่ระบาดของสารเสพติดในชุมชนนั้น พบว่า อิทธิพลของสื่อข่าวสารต่าง ๆ มีผลทำให้เยาวชนเกิดความสนใจติดตามและค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อทำการทดลองใช้สารเสพติดที่เป็นกระแสข่าว ซึ่งกลายเป็นปัจจัยที่ผลักดันให้เยาวชนในชุมชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดด้วยเช่นกัน ดังบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“...แต่ก่อนไม่เคยมีเลยปัญหาเสพยาเสพติดในบ้านเรา ไม่มีเลยน้ำกระท่อม มีแต่ใบกระท่อมที่เอามากินเป็นยาขยันอดทน แต่เมื่อสื่อได้นำเสนอข่าวให้เห็นว่าสีคูณร้อยในระบาดในพื้นที่สามจังหวัด เลยกลายเป็นความสนใจของวัยรุ่นบ้านเรา จนเป็นปัญหาลุกลามแพร่กระจายอย่างรวดเร็วเข้าสู่ชุมชนมาจนถึงทุกวันนี้ ส่วนยาเสพติดชนิดอื่นนั้นก็มีอยู่ก่อนหน้านี้แล้วแต่มันราคาถูกและหาง่ายขึ้นเลยกลายเป็นความนิยมของวัยรุ่นบ้านเรามาจนทุกวันนี้...”

(ก่อเหล็ก บินบอสอ ผู้นำชุมชนบ้านดอนขี้เหล็ก
ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2556)

3) การเริ่มต้นใช้สารเสพติดของเยาวชนในชุมชนบ้านดอนขี้เหล็ก ผู้วิจัยได้ทำการสอบถามแบบเจาะลึกกับกลุ่มเป้าหมายโดยทำการสอบถามข้อมูลจากเยาวชนที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับสารเสพติดทั้งประเภทบุหรี่ยา กัญชา น้ำกระท่อม และอื่น ๆ พบว่า การเริ่มต้นใช้สารเสพติดของเยาวชนส่วนใหญ่เกิดขึ้นในช่วงวัยรุ่นตอนต้น หรืออายุตั้งแต่ 13-17 ปี โดยเกิดจากหลายปัจจัยดังบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“...ตอนเรียนอยู่ ม. 3 ผมและเพื่อน ๆ ก็แค่อยากลองให้รู้แค่นั้นเอง อยากรู้ว่าดูดกัญชาแล้วจะเป็นยังไงเห็นเค้าว่ากันว่าดูดแล้วจะทำให้รู้สึกเปลี่ยนไปจากเดิมอารมณ์ดีขึ้น มีเงินมา เห็นเพื่อนในโรงเรียนหลายคนเลยที่เสพยากัน นี่เราแค่กัญชา

น้ำหอมเป็นเรื่องเล็กน้อยเอง เห็นเพื่อนคนอื่นที่เสพยาบ้าก็มีเยอะ น้ำหอมนั้นกินกันเกือบทุกคน คิดว่าเดี๋ยวเรียนจบชั้น ม. 6 เมื่อไหร่ก็ค่อยเลิกก็ได้ ไม่ได้คิดแน่นอนเลิกได้ชั่ววูร...”

(มนัส นามสมมติ เยาวชนในชุมชน ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2556)

“...สูบบุหรี่เป็นเรื่องธรรมดาของพวกเราใคร ๆ เค้าก็สูบกัน อย่างอื่นก็ลองมาหมดแล้ว ทั้งกันชา ยาไอซ์ ส่วนน้ำกระท่อมนั้นก็ทุกวันแหละ เข้ารอบ (การรวมกลุ่มเพื่อเสพยา) กันวันละรอบสองรอบแต่ส่วนใหญ่วันละสองรอบ...แหม่ก็เพื่อนฝูงมีเยอะ ไทรมหาชนแล้วก็ต้องไปกันอีก ส่วนใหญ่เลิกเรียนเลิกงานกันแล้วก็มาเข้ารอบ บางครั้งโดดเรียนมากินน้ำหอมกันก็มีบ้าง หรอยและพวกเรานี้...ส่วนใหญ่ที่มาร่วมแจมก็มีเรียนอยู่ ม. 5 บางคนก็เรียนสายอาชีพ ระดับปวส. ก็มี...”

(เอกชัย นามสมมติ เยาวชนในชุมชน ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2556)

“...ตอนสมัยยังเรียนประถมชั้น 2-3 ผมมักจะเก็บเอากันบุหรี่ยี่สิบคนโยนทิ้งมา แอบสูบลั่น บางครั้งผมก็จะแอบขโมยใบจากของป๊ะมาทำเป็นม้วนแล้วแอบสูบลั่นแบบที่เคยเห็นเค้าทำกัน ส่วนน้ำกระท่อมนั้นมาเริ่มกินเมื่อตอนอยู่ชั้น ม. 2 และกินเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันนี้ก็ 3-4 ปีแล้วเวลากินก็ไปกินกันที่หน้า (กระท่อม) บนโคก (ในสวนที่บนเนินสูง) ซึ่งต้องแอบขึ้นไปบนโคกตอนชาวสวนยางออกจากสวนแล้วเพื่อไม่ให้ใครเห็นเดี๋ยวจะเป็นขี้ปากคน...”

(ศรธรรม นามสมมติ เยาวชนในชุมชน ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2556)

“...มีพวกเด็กวัยรุ่น มาซื้อบุหรี่ยี่สิบเป็นเรื่องปกติส่วนใหญ่อายุ 15-20 ปี ก็ขายเค้าไปเพราะว่าก็รู้ ๆ กันอยู่ว่าเค้าสูบบุหรี่ ส่วนกลางคืนก็จะมิกกลุ่มวัยรุ่นนี้แหละ มาซื้อน้ำโค้ก และ น้ำแข็ง เรายังรู้ว่าเค้าพาไปผสมกับน้ำกระท่อมกิน เราจะว่าเค้าได้ อย่างไรก็ตามเค้าเป็นลูกเค้าเรา หากเราไม่ขายเค้าก็ไปซื้อที่อื่น เค้าอยากกินเค้าก็ต้องสรรหา อีกอย่างพ่อแม่เค้าไม่เห็นสนใจเรื่องนี้กับเค้าเลย ลองไปบอกพ่อแม่เค้าซิโดนด่าตายแหละที่ไปหาว่าลูกเค้าติดยานะ อย่าไปยุ่งเลย อยู่ให้บายตะ...”

(หมวย นามสมมติ เจ้าของร้านค้าในชุมชน ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2556)

“...ในชุมชนบ้านเราจะมีทีมงานที่จะเข้ารอบ (เสพยา) กันหลายทีม แต่ละทีมจะมีสมาชิกกลุ่มอย่างน้อย 5-7 คน แต่บางครั้งก็มีบางที่เพื่อนของเพื่อนที่เรียนด้วยกันมาจากต่างถิ่นมาร่วมแจมอีกก็จัดไปอีก และเวลาเข้ารอบ เราก็โทรตามทีมงานกลุ่มเหล่านี้ทั้งหมด หรือบางที่ก็นัดเจอกันที่ไหนซักที่หนึ่งเพื่อลงหุ้นเอาไปชนของ

(ซื้อยาเสพติด เช่น กัญชา ยาบ้า น้ำหอม) บางวันก็เข้ารอบแค่ครั้งเดียวจบ แต่บางวันก็มีสองสามรอบ แล้วแต่จังหวะและเวลา พวกทำงานก็พอจะมีเงินบ้าง ส่วนเราก็บอกจากป๊ะมะว่าเอาไปกินน้ำชา...”

(ยุทธนา นามสมมติ เยาวชนในชุมชน ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2556)

จากบทสัมภาษณ์ข้างต้นนี้ ชี้ให้เห็นว่า เยาวชนในชุมชนเริ่มใช้ยาเสพติดโดยส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 15-20 ปี บางคนก็กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมปลาย หากคนใดไม่ได้ศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมปลายก็จะมีอาชีพเป็นลูกจ้าง และเสี่ยงต่อพฤติกรรมเสพยาเสพติดสูง วัยรุ่นเป็นวัยที่มีอารมณ์ความรู้สึกและความอยากรู้อยากเห็นอยากลองเนื่องจากเห็นพฤติกรรมและเกิดการเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่ โดยเฉพาะผู้ปกครอง ความเห็นแก่ผลประโยชน์ของผู้ประกอบการร้านค้าซึ่งเหล่านี้คือจุดเริ่มต้นของการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่นโดยเริ่มจากการทดลองเสพยาเสพติดในปริมาณที่เล็กน้อยแล้วค่อย ๆ เพิ่มปริมาณมากขึ้นตามความรู้สึกต้องการและจะเพิ่มจำนวนครั้งที่เสพเรื่อย ๆ เมื่อมีการชักชวนจากกลุ่มเพื่อนในชุมชน พฤติกรรมเสพยาเสพติดเหล่านี้ พบว่า ผู้เสพส่วนใหญ่ต้องหลบสายตาผู้คนเพื่อหลีกเลี่ยงการพบเห็นของคนในชุมชน

4) การแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มเยาวชนชุมชนบ้านดอนขี้เหล็ก จากการศึกษาด้านการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนบ้านดอนขี้เหล็กในปัจจุบัน พบว่า แพร่หลายในกลุ่มเยาวชนที่มีอายุตั้งแต่ 14-25 ปี โดยส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ดังบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“...วัยรุ่นบ้านเราที่หิบบลาคัดเลือกทหารเกณฑ์ปีนี้ประมาณ 27 คน ที่เราสังเกตเห็นและรู้ว่ามามีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดนั้นจำนวน 22 คน ซึ่งนี่คือสภาพเยาวชนบ้านดอนขี้เหล็กตอนนี้ที่น่าเป็นห่วงที่สุดในหมู่บ้านเรา...”

(ภานุเดช เจริญระ ผู้ใหญ่บ้านในชุมชน ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2556)

เกิดจากหลายปัจจัย เช่น ในระดับภาพรวมของชุมชนนั้น พบว่า องค์การทางสังคมหนึ่งเลยไม่ได้ร่วมกันหารือแนวทางในการจัดการปัญหาเสพติด เช่น องค์การศาสนาภายใต้บทบาทของผู้นำศาสนาหรืออิหม่าม และองค์การด้านการเมืองการปกครองในชุมชนที่อยู่ภายใต้บทบาทของสมาชิกสภาเทศบาลกรรมการชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน ขณะเดียวกันเมื่อทำการศึกษาในกลุ่มครัวเรือนที่มีบุตรหลานติดสารเสพติดก็พบว่า ครอบครัวภายใต้บทบาทของผู้เป็นพ่อแม่หรือผู้ปกครองนั้นยังขาดทักษะด้านการอบรมดัดเตือนเยาวชนให้ดำเนินชีวิตตามความคาดหวังของสังคมหรือตามแบบวิถีอิสลามเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านยาเสพติด พ่อแม่ไม่มีเวลาในการอบรมสั่งสอนเยาวชน ในขณะที่เยาวชนกลับมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับสารเสพติดเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจึงเป็นเหตุให้ยาเสพติดในชุมชนแพร่ระบาดมากในปัจจุบัน

เมื่อสอบถามข้อมูลจากกลุ่มเยาวชนถึงจุดเริ่มต้นของการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนบ้านดอนขี้เหล็กนั้น พบว่า แพร่ระบาดโดยสื่อที่เป็นเหตุให้เยาวชนรับรู้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจากกระแสข่าวต่าง ๆ รวมทั้งการรับรู้ข้อมูลผ่านกลุ่มเพื่อนที่มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกันในระบบการศึกษา สังคมของการทำงานรวมทั้งกระแสกลุ่มเยาวชนที่เสพสารเสพติดในชุมชน ดังบทสัมภาษณ์ที่ว่า...

“...ในโรงเรียนนั้นแหละตัวดีเลย มีหมดทั้งกัญชา ยาบ้า ยาไอซ์ และที่เยอะคือน้ำหอม แรก ๆ เพื่อนแถวสามจังหวัดที่มาเรียนด้วยกันที่สงขลา เค้าเอาสูตรการต้มน้ำกระเทียมมาปรุงแล้วให้เราลองกินกัน ก็เกิดติดใจในรสชาติและความรู้สึกหลังจากกินไปแล้ว จึงนำสูตรกลับมาทำที่บ้านก็ทำกันเรื่อยมาจนถึงทุกวันนี้ ส่วนตอนนี้มันระบาดเร็วมาก เด็กบ้านเรานับได้เลยนี่ที่ไม่กินน้ำหอมนะใครบ้าง มีน้อยมาก...”

(อาณน นามสมมติ เยาวชนในชุมชน ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2556)

“...กูไม่รู้ทำไม ทำแต่งงานเงินไม่มีเหลือเลย กลางเดือนก็ร่อยหรอแล้วแพงบอลมั่ง ซื้อมวยด้วย เล่นยากก็มีบ้างเล็กน้อย เวลาเครียด ๆ ลงขันกับเพื่อน คนละ 150-200 บาท ไม่ต้องหวังว่าจะเก็บดังค์ได้หรอก พ่อแม่ไม่เคยได้พลอย (ฟิงพาอาศัย) มีบ้างก็ไปขอตั้งต๋พ่อแม่อีก...”

(ยามิน นามสมมติ เยาวชนในชุมชน ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2556)

ผู้วิจัยได้ทำการสอบถามเจาะลึกข้อมูลด้านจุดเริ่มต้นด้านการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มเยาวชนชุมชนบ้านดอนขี้เหล็กจากกลุ่มชาวบ้านที่เห็นการเปลี่ยนแปลงและพบเจอสถานการณ์ด้านยาเสพติดในชุมชนนั้น พบว่า สภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนและเป็นเหตุทำให้เยาวชนมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ดังบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“...แต่ก่อนยาเสพติดระบาดน้อยมากเพราะหายาก อีกร้อยราคาแพงแต่เดี๋ยวนี้หาง่ายมาก ขายกันหน้าบ้านเหมือนขายลูกอมเลย กลางคืนก็มีรถยนต์มาส่งของทุกคืน และเห็นมีรถตำรวจเข้ามาบ่อยด้วย บางทีก็เห็นมายืนนับเงินอยู่ก็มี หาของง่ายแบบนี้คงไม่แปลกที่เด็กบ้านเราหวงนี้กินหอมกันเป็นส่วนใหญ่ เกือบจะไม่มีเหลือเลยซักคนที่ไม่กิน...”

(อนิต เหมชะรา ผู้พบเห็นเหตุการณ์ในชุมชน ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2556)

จากข้อมูลจะเห็นได้ว่าจุดเริ่มต้นของการแพร่ระบาดของยาของเสพติดในชุมชนบ้านดอนขี้เหล็กนั้นเกิดขึ้นจากสาเหตุหลายด้าน ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมในชุมชนที่เอื้อต่อการเสพสารเสพติดของเยาวชน โดยเฉพาะด้านแหล่งซื้อขายยาเสพติดที่หาซื้อได้ง่ายขึ้นราคาไม่แพง รวมทั้งด้านสภาพสังคมของเยาวชนหรือกลุ่มเพื่อนโดยวิธีการชักชวนให้ทดลองใช้สารเสพติดชนิดต่าง ๆ และค่านิยมของหมู่วัยรุ่นในชุมชนต่อการใช้สารเสพติด และด้านอิทธิพลของสื่อข้อมูลข่าวสารด้านยาเสพติดที่นำไปสู่การติดตามและสืบค้นจนเป็นเหตุแห่งการทดลองใช้สารเสพติดตามกระแสสื่อเหล่านั้น และรวมทั้งสภาพการเปลี่ยนแปลงของร่างกายจิตใจอารมณ์และสังคมของเยาวชนที่เป็นเหตุให้เยาวชนมีความอยากรู้อยากเห็นอยากลอง จนกลายเป็นต้นเหตุแห่งการแพร่กระจายของยาเสพติดในชุมชนต่อไป

5) ปัญหาและผลกระทบของเยาวชนที่ติดยาเสพติด พบว่า มีโทษโดยตรงและทางอ้อมทั้งต่อผู้เสพเอง ครอบครัว และชุมชน ซึ่งจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่า ปัญหาและผลกระทบเกิดขึ้นกับผู้เสพ ครอบครัวผู้เสพ และชุมชน ดังนี้

5.1) ผลที่เกิดขึ้นแก่ผู้เสพ พบว่า จะมีลักษณะอาการที่แตกต่างกันตามชนิดและประเภทของยาเสพติดดังนี้ คือ “ยาไอซ์” หรือ “น้ำแข็ง” จัดว่าเป็นยาเสพติดที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทไอซ์ ออกฤทธิ์เร็ว แรง และนานกว่ายาบ้า อีกทั้งตำแหน่งทางการตลาดยังมีภาพลักษณ์ของการดูดีมีระดับ ทั้งนี้เนื่องจากไอซ์ในระยะแรกถูกนำเข้ามาโดยกลุ่มนักเรียน/นักศึกษาที่ไปศึกษาต่างประเทศ และกลุ่มชนชั้นสูงทางสังคม ดังนั้น การเสพไอซ์จึงเกิดความเชื่อที่ผิดเกี่ยวกับการเสพไอซ์แล้วทำให้สวยหล่อ เท่ห์ ขาวใส ผอม หุ่นดี อีกทั้งยังจูงใจวัยรุ่นชายเกี่ยวกับสมรรถภาพทางเพศที่เพิ่มสูงขึ้น แต่ในความเป็นจริงกลับเป็นไปในทางตรงข้าม เพราะหากเสพเป็นระยะยาวจะทำให้เซลล์เสื่อม อวัยวะเพศไม่แข็งแรง รูปร่างผอมแบบทรุดโทรม เมื่อหยุดเสพจะเกิด โยโยเอฟเฟ็ค น้ำหนักจะเพิ่มอย่างรวดเร็ว และลดยาก สมองฝ่อ ไอคิวต่ำ และที่สำคัญอาจตายได้ เนื่องจากหัวใจเต้นผิดจังหวะเต้นเร็ว และอาจเกิดภาวะหัวใจวายเฉียบพลันได้ดังบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“...คุณน้ำแข็งมานานอยู่นะ ตอนนี้จะว่าจจะเลิกแล้วเพราะรู้สึกว่าจะคงเก็บก็ไม่มีเลยซักบาท เดือนชนเดือนเลย รู้สึกว่าเหนื่อยง่าย น้ำหนักก็ลดลงมาก ถ้าไม่ได้ดูดก็จะหงุดหงิด อารมณ์เสื่อง่าย แต่เมื่อคุณแล้วก็จะสบายใจ แต่ที่รู้ๆ ก็คือตัวเองสวยขึ้นไม่เคยเปลี่ยน...”

(สุวิมล นามสมมติ เยาวชนในชุมชน ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2555)

จะเห็นว่า ผลร้ายที่เกิดขึ้นแก่เยาวชนที่ติดยาเสพติดนั้นนอกจากทำให้สุขภาพร่างกายทรุดโทรมลงอย่างผิดปกติแล้ว สมรรถภาพร่างกายลดลง อีกทั้งยังมีผลกระทบต่อยุติธรรมของชุมชน อาจทำให้ผู้เสพมีสภาพจิตใจผิดปกติ นอนไม่หลับต้องดื่มประจำเพื่อให้ร่างกายเป็นปกติตามบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“...คนที่กินน้ำท่อมที่บางที่ไม่ได้กินเพื่อให้เขาหอกแต่ก็กินก็เพื่อให้กินข้าว
ได้ นอนหลับ เพราะถ้าไม่กินน้ำท่อมก็จะกินข้าวไม่ได้ นอนไม่หลับเลย...”

(ฮาโหร บินกา เยาวชนในชุมชนบ้านดอนขี้เหล็ก
ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2555)

5.2) ผลที่เกิดขึ้นแก่ครอบครัวของผู้ที่ติดยาเสพติด พบว่า เมื่อเยาวชนเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับ
สารเสพติดแล้ว จะส่งผลกระทบต่อครอบครัวตามมา เช่น ความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในครอบครัว
ลดลง เงินทุนที่เยาวชนต้องนำไปใช้ซื้อสารเสพติดเพิ่มขึ้น โดยจากการสัมภาษณ์เยาวชนที่ติด
ยาเสพติด และเยาวชนเคยมีประวัติเสพยาเสพติดให้ข้อมูลว่า

“...ผมจะไม่ค่อยมีเวลาอยู่ร่วมกับครอบครัวหอกเพราะต้องออกจากบ้านไป
ทำงานแต่เช้า และกลับมาค่ำในตอนกลางคืนตนเองก็จะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับกลุ่ม
เพื่อน เพราะอยู่บ้านแข็ง ไม่รู้จะพูดกับใคร จึงห่างเหินและไม่ใกล้ชิดกับพ่อแม่
เท่าไรนัก...เรื่องเงินนั้นก็เงินเราไม่พึ่งพาใคร มีเงินก็ต้องใช้เก็บไว้ทำไม อยู่ให้สนุก
อย่าไปเครียดอะไรเลย...”

(วินัย นามสมมติ เยาวชนในชุมชน ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2555)

ส่วนด้านผู้ปกครองของเยาวชนที่เสพยาเสพติด ให้ข้อมูลด้านผลกระทบที่เกิดจากเยาวชน
ไปเสพยาเสพติดว่า

“...ไ้บ่าวเรามันไปอยู่กับเพื่อนมันโนนแหละ หนีใครไม่ได้ (หวังอะไรไม่ได้)
เที่ยวอย่างเดี๋ยวนั้น ๆ ไม่หอนได้หลง (ไม่เคยพูดกัน) กันนี้...”

(พิชัย นามสมมติ ผู้ปกครองเยาวชน ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2555)

5.3) ผลที่เกิดขึ้นแก่ชุมชน พบว่า เยาวชนที่เสพลิงเสพติดโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มวัยรุ่น
ที่กินน้ำกระท่อมโดยมักนิยมใช้สถานที่ห่างไกลจากสายตาต่อผู้คนเมื่อต้องการเสพยาเสพติด โดยเฉพาะ
ในสวนยางพาราหรือกระท่อมในสวนยางพาราของชาวสวน ส่งผลกระทบต่อชาวสวนเนื่องจากกลุ่ม
ผู้เสพลิงมีพฤติกรรมทำลายทรัพย์สินของผู้อื่น ซึ่งชาวบ้านส่วนใหญ่ที่เจอปัญหาดังกล่าวไม่พอใจและ
มักหาทางออกโดยการนำอุปกรณ์ที่กลุ่มวัยรุ่นเก็บไว้ใช้เพื่อการปรุงน้ำท่อม หรือเสพยาเสพติดไปทิ้ง
เพื่อตัดปัญหาที่เกิดขึ้น แต่ไม่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ดังบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“...พวกมันมาดินะไม่พริ้อแต่ที่มาส่วนใหญ่มาสร้างปัญหาทั้งเพ (ทั้งนั้น)
กุเลยเอาก่อนแล้ว (ก่อนหินที่ใช้ทำฐานรองหม้อต้มกระท่อม) ไ้มันขีดในสายดม³
ชะแล้วมันก็ยังหามาใหม่ หล่ามันพยายามกันจริง ๆ เลยเขียนป้ายบอกว่าอย่า

³ เขตแดนหรือแนวเขตกันเขตพื้นที่ (มักมีต้นไม้เป็นแนวกันกลางระหว่างเขตแดน)

ทำลายข้าวของของเรา...”

(มูห์เรียม บิลทิม ผู้ได้รับผลกระทบ ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2555)

“...พวกนี้มันพยายามถึงขนาดมีการขุดโพรงจอมปวกให้กลายเป็นฐาน
ตม้ำน้ำท่วมได้เลย...”

(อามีหน๊ะ กาหลง ผู้พบเห็นเหตุการณ์ ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 กันยายน 2555)

“ ...เวลาพวกมันขึ้นไปกินท่อมกับบนโคกในป่าอย่างมันไปเหยียบจอกยาง
ถึงเก็บยางเค้าแตกหมดเลย ร้ายนิพวกนี้...”

(สุเรน เจริญระ ผู้ได้รับผลกระทบ ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2555)

ขณะเดียวกัน พบว่า ผลกระทบด้านปัญหาที่เกิดขึ้นแก่คนในชุมชน ได้แก่ ปัญหาการลักขโมย โดยพบว่าทรัพย์สินที่สามารถนำไปขายได้หากวางไว้ในที่เปิดเผยก็มักจะถูกลักขโมยไปขาย ขโมยไปซึ่งเป็นที่ทราบกันดีของคนในชุมชนว่าเป็นพฤติกรรมของกลุ่มเยาวชนที่เสพยาเสพติด ซึ่งจาก บทสัมภาษณ์ที่ว่า

“...รถเครื่องสปรีนเตอร์คันร้ายคิดดู จอดทิ้งไว้ในสวนนึกไม่ถึงว่าจะโดนลัก
(ขโมย) ด้วย...และวันก่อนข้าวเปลือกใส่กระสอบวางไว้ที่โรงสีข้าว ก็ถูกขโมยไปขาย
คิดดูบ้านเราเดียวนี้โจรเยอะแล้ว น่าจะเป็นไอ้พวกติดยา หรือคนในนี้แหละ คนนอก
ใครจะกล้ามาเอา...”

(ดลละห์ บินสัน ผู้ได้รับผลกระทบ ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2555)

“...หลังจัดค่ายฤดูร้อน หน้าต่างศูนย์เด็กเล็กประจำมัสยิดดอนชีเหล็ก
โดนจี้ พบว่า ถึงแก๊สโดยขโมยไปสองลูก ต้องชดเชยเงินไปกว่าสามพันบาท มีข้อมูล
จากผู้พบเห็นเห็นว่าเห็นวัยรุ่น 3-5 คนขี่รถพ่วงช่วงเวลากลางดึก มีพฤติกรรมน่าสงสัย...”

(สนั่น เหมชะรา ผู้ได้รับผลกระทบ ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2556)

ดังนั้น สรุปได้ว่า ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อคนในชุมชนจากการเสพยาเสพติดของเยาวชนนั้นมีหลายด้าน เช่น ด้านทรัพย์สินถูกขโมยได้รับความเสียหาย หรือสถานที่ ๆ กลุ่มเยาวชนได้ใช้เป็นแหล่งชุมนุมเพื่อผลิตและเสพสารเสพติด เช่น บริเวณสวนยางพารา หรือปารกทึบ หรือบริเวณกระท่อมในสวนยาง ซึ่งเป็นการสร้างปัญหาให้กับชาวสวน ชาวสวนโดยส่วนใหญ่จะใช่วิธีการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นโดยการทำลายเครื่องมืออุปกรณ์ที่วัยรุ่นใช้ปรุงหรือเสพยาเสพติด เนื่องจากไม่กล้าจัดการปัญหาด้วยวิธีการบอกกล่าวหรือห้ามปรามเนื่องจากกลัวว่าวัยรุ่นจะทำอันตรายหรือทำลายทรัพย์สินของตนเสียหายกว่าเดิมในเชิงประจักษ์ อีกทั้งชาวบ้านยังมีความรู้สึกหวาดผวา ไม่กล้าวางสิ่งของมีค่าไว้ตามลำพังเหมือนแต่ก่อน

ปัญหาในการจัดการปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชนไทยมุสลิมชุมชนบ้านดอนขี้เหล็ก

การจัดการปัญหายาเสพติดในกลุ่มเยาวชนไทยมุสลิมชุมชนบ้านดอนขี้เหล็กที่ผ่านมีปัญหาที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1) วิธีการให้ความรู้ความเข้าใจของผู้นำศาสนาไม่เข้าใจกลุ่มเยาวชน ผู้นำศาสนาทั้งอิหม่าม คอเต็บ และบิลาเลได้ใช้กระบวนการทางด้านศาสนา เช่น การอ่านคุตบะฮ์ในวันศุกร์โดยผู้อ่านคุตบะฮ์ (คอเต็บ) เพื่อรณรงค์และให้ความรู้ด้านบทบัญญัติและหลักปฏิบัติตนตามหลักการอิสลาม รวมทั้ง พิชัยของยาเสพติด และบทลงโทษตามหลักศาสนาบัญญัติได้กำหนดไว้ในคัมภีร์อัลกุรอาน และ อัลฮาดิษ ซึ่งในกระบวนการดังกล่าวนี้ไม่สามารถสร้างความรู้ความเข้าใจให้ผู้เข้าร่วมรับฟังการเทศนา ได้เข้าถึงใจความสำคัญของเนื้อหาในคุตบะฮ์ได้ ซึ่งปัจจัยสำคัญ ได้แก่ บรรยากาศในการเรียนรู้ที่ไม่เอื้อต่อการโน้มน้าวให้ผู้ฟังเกิดแนวคิดเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ซึ่งเยาวชนส่วนใหญ่สะท้อนผลจากการบวนการขัดเกลากทางสังคมโดยใช้กลไกทางศาสนาว่า

“...คอเต็บอ่านคุตบะฮ์ไม่สนใจ บรรยากาศเคลิบเคลิ้ม พอตีกินข้าวมาอิม ๆ ทำให้ช่วงมาก เลยคอตทุกที่เมื่อฟังคุตบะฮ์ ส่วนด้านเนื้อหาสาระนั้นก็ฟัง ๆ กันอยู่ ประจำจนเบื่อแล้ว ไม่มีเรื่องใหม่ให้น่าฟังบ้างเลย...”

(อิสมาแอล บินดิน เยาวชนในชุมชน ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2555)

2) ครอบครัวไม่ให้ความร่วมมือในการจัดการปัญหาและไม่ยอมรับการติดยาเสพติดของ บุตรหลานตนเอง ในการแก้ไขปัญหาของเยาวชนมีความจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากพ่อแม่ผู้ปกครอง เนื่องจากว่าสถาบันครอบครัวถือเป็นองค์กรหลักที่สำคัญในการจัดการปัญหา ยาเสพติด แต่ที่ผ่านมากลับพบว่าพ่อแม่ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือและไม่ยอมรับสภาพปัญหา ยาเสพติดที่เกิดขึ้นในบุตรหลานของตน ซึ่งผู้ใหญ่บ้านในชุมชนบ้านดอนขี้เหล็กกล่าวว่า

“...ปัญหาในการจัดการแก้ไขปัญหายาเสพติดบ้านเรานั้นคือการให้ความ ร่วมมือของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการร่วมกันแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้น พร้อม ยอมรับกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับบุตรหลานของตน ไม่ใช่ไปปกป้องลูกหรือไม่ ยอมรับสภาพความเป็นจริงในด้านปัญหาที่เกิดขึ้นแก่บุตรหลานของตน...”

(ภานุเดช เจริญระ ผู้ใหญ่บ้านในชุมชน ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2555)

3) เน้นการจัดการปัญหาโดยใช้วิธีการทางกฎหมาย ในการแก้ปัญหายาเสพติดในชุมชนที่ ผ่านมานั้นส่วนใหญ่มักจะเป็นการแก้ปัญหาโดยใช้วิธีการควบคุมทางสังคมผ่านกลไกของระบบกฎหมาย คือ การจับ ปรับ และกักขัง ซึ่งมุ่งเน้นผู้กระทำผิดทั้งผู้เสพและผู้ค้ายาเสพติดมาลงโทษ แต่ชุมชน หน่วยงานต่าง ๆ ที่เข้ามาไม่มุ่งเน้นมาตรการในการป้องกันปัญหายาเสพติดที่อาจเกิดขึ้นแก่กลุ่มเสี่ยง หรือเยาวชนในชุมชนที่ไม่เสพยาเสพติด ซึ่งถือเป็นแนวทางในการจัดการปัญหาเสพติดที่สำคัญ

ในชุมชนอีกวิธีการหนึ่งดังที่ ภาณุเดช เจริญระ ผู้ใหญ่บ้านชุมชนบ้านดอนซีเหล็ก กล่าวว่า

“...ที่ผ่านมามีหน่วยงานที่เข้ามาแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนบ้านดอนซีเหล็ก ได้จัดทำประชาคมเพื่อระดมปัญหาด้านยาเสพติด พร้อมหามาตรการในการแก้ปัญหาโดยเก็บข้อมูลเชิงลึกเพื่อระบุกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดในชุมชนรวมทั้งสำรวจข้อมูลผู้เสพยาเสพติดในชุมชนเพื่อดำเนินการตามกฎหมายของบ้านเมืองต่อไป...”

(ภาณุเดช เจริญระ ผู้ใหญ่บ้านในชุมชน ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2555)

ซึ่งผู้ใหญ่บ้านได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อสะท้อนถึงผลการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนบ้านดอนซีเหล็กที่ผ่านมาว่า

“...เนื่องจากแนวทางในการแก้ปัญหาดังกล่าวนี้นี้เป็นคำสั่งมาจากจังหวัดลงมาสู่อำเภอ เจ้าหน้าที่ก็มักจะดำเนินการตามคำสั่งที่ได้รับมอบหมาย พร้อมเน้นหนักในเรื่องวิธีการ อีกทั้งมีข้อจำกัดในเรื่องระยะเวลาในการดำเนินงาน จึงไม่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้สำเร็จ...”

(ภาณุเดช เจริญระ ผู้ใหญ่บ้านในชุมชน ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2555)

4) การขาดคุณธรรมของเจ้าหน้าที่รัฐในการจัดการปัญหา จากการลงพื้นที่เพื่อสำรวจปัญหาและอุปสรรคในการแก้ปัญหายาเสพติดที่ผ่านมา ผู้วิจัย พบว่า ส่วนหนึ่งที่ทำให้ปัญหาไม่ได้รับการแก้ไขเนื่องจากเจ้าหน้าที่บ้านเมืองที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานภายในพื้นที่ชุมชนบ้านดอนซีเหล็กยังขาดคุณธรรมในการใช้กฎหมายเพื่อดำเนินคดีผู้เสพและผู้ค้ายาเสพติด ดังบทสัมภาษณ์ที่ว่า

“...บ้านเมืองของเราทุกวันนี้กฎหมายมีช่องโหว่ ไม่ได้เด็ดขาดพอ แพงอำนาจเงิน เพราะเมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถจับผู้ค้ายาเสพติดได้แล้ว ผู้ที่ค้ายาเสพติดซึ่งมีเงินเยอะจากการค้ายาเสพติดก็มักจะเตรียมเงินไว้ส่วนหนึ่งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเมื่อโดนจับ เพื่อแก้ไขสำนวนคดีจากผู้ค้ายาเสพติดให้กลายเป็นผู้เสพยาเสพติดแล้วดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย ได้แก่ จำคุกพร้อมกับนำผู้ค้ายาเสพติดไปบำบัด ซึ่งผู้ค้ายาเสพติดที่โดนจับในฐานะผู้เสพนั่นไม่นานก็ถูกปล่อยตัวออกมาเนื่องจากมีความผิดในคดีเสพยาเสพติดซึ่งมีโทษไม่ร้ายแรงมากนัก...”

(สมมาตร นามสมมติ ผู้พบเห็นเหตุการณ์ ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2555)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าเยาวชนในชุมชนบ้านดอนซีเหล็กส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเสพยาเสพติด โดยสาเหตุที่สำคัญมาจากสถาบันครอบครัว ด้านศีลธรรมและความเชื่อมั่นศรัทธาในหลักศาสนาอิสลาม กลุ่มเพื่อน รวมทั้งสภาพแวดล้อมในชุมชนที่เอื้อต่อการเสพยาเสพติดของเยาวชน โดยเยาวชน

ส่วนใหญ่ที่ติดสารเสพติดไม่ได้ดำเนินชีวิตตามกรอบวิถีของศาสนาอิสลาม อีกทั้งขาดการเอาใจใส่ดูแลเยาวชนทั้งจากผู้นำในชุมชน และครอบครัว และใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับกลุ่มเพื่อน ซึ่งส่งผลกระทบทั้งต่อร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมของผู้เสพเอง ครอบครัวของผู้เสพ รวมทั้งชาวบ้านในชุมชนบ้านดอนขี้เหล็กที่ต้องประสบกับปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมของเยาวชนที่ติดยาเสพติด ในขณะที่การจัดการปัญหาเสพติดของเยาวชนไทยมุสลิมในชุมชนบ้านดอนขี้เหล็กนั้น พบว่า ส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปแบบของการแก้ไขปัญา โดยมีหน่วยงานภาครัฐที่พยายามเข้ามาจัดการแก้ไขปัญาเสพติดในกลุ่มเยาวชน โดยใช้กลไกของระบบกฎหมาย ภายใต้ระบบสั่งการจากเบื้องบนสู่ชุมชน กระบวนการต่าง ๆ นั้นยังขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน มุ่งเน้นรูปแบบของกิจกรรม หรือสร้างภาพลักษณ์จึงไม่สามารถแก้ปัญาได้ ขณะเดียวกัน พบว่า แกนนำศาสนาในชุมชนที่พยายามจัดการปัญาเสพติดโดยการจัดประชุมเพื่อออกกฎกติกาชุมชน (ฮุกุมฟากติ) เพื่อจัดการผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด แต่ไม่สามารถประสานความร่วมมือไปยังเครือข่ายผู้นำในพื้นที่ได้ ทั้งผู้นำทางการเมืองการปกครอง ผู้นำศาสนาแต่ละชุมชน ผู้นำท้องถิ่น รวมทั้งผู้นำครอบครัวเพื่อให้เกิดการร่วมมือ ร่วมใจกันแก้ปัญาที่เกิดขึ้นอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเองก็พยายามเปรียบเทียบข้อแตกต่างด้านประเด็นเนื้อหาที่กลุ่มตัวแทนที่ได้ให้ข้อมูล ได้แก่ กลุ่มเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติดในชุมชน กลุ่มผู้นำศาสนา และกลุ่มผู้นำที่เป็นทางการในชุมชน ซึ่งพบว่า มีการให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันในด้านสภาพปัญาเสพติดในชุมชนบ้านดอนขี้เหล็ก รวมทั้งมุมมองด้านปัญาในการจัดการปัญาเสพติดของชุมชนว่าไม่มีหน่วยงานไหนเข้ามาจัดการปัญาเสพติดอย่างจริงจัง หรือไม่ประสบความสำเร็จในการแก้ปัญา แต่กระนั้นผู้นำที่เป็นทางการได้พยายามอธิบายเพิ่มเติมในประเด็นด้านนโยบายในการจัดการปัญาเสพติดของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เข้ามาจัดการปัญาเสพติดในชุมชนบ้านดอนขี้เหล็กว่ามีจุดอ่อนในด้านข้อมูลพื้นฐานที่ต้องชัดเจนเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญาเสพติดในชุมชนบ้านดอนขี้เหล็ก และมุ่งเน้นในเรื่องของการแก้ปัญากับกลุ่มผู้เส่มากเกินไปแต่มองข้ามการป้องกันปัญาในกลุ่มเสี่ยงในชุมชน ทำให้ผลการจัดการปัญาเสพติดที่ผ่านมาไม่ประสบผลสำเร็จไปในทิศทางที่พึงประสงค์ได้

สรุปและอภิปรายผล

ในการดำเนินชีวิตของเยาวชนมุสลิมนั้นมีระบอบการดำเนินชีวิตที่ถูกกำหนดขึ้นโดยพระเจ้าผู้เป็นเจ้า ผู้ทรงรอบรู้อย่างยิ่งในทุกสิ่ง ผู้ทรงปรีชาญาณในมวลหมู่มนุษยชาติทั้งมวล หาได้มาจากความคิดของมนุษย์ผู้ถูกสร้างขึ้นมาผู้หนึ่งในโลกนี้ แต่เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย อารมณ์ และสังคม เป็นช่วงระหว่างวัยของชีวิตจากเด็กไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งส่งผลต่ออารมณ์ พฤติกรรม และความคิดอย่างมาก ทางออกที่สำคัญของเยาวชนโดยส่วนใหญ่ คือ การเลือกที่จะใช้ชีวิตอยู่กับกลุ่มเพื่อน ซึ่งจำเป็นจะต้องเรียนรู้พฤติกรรมของกลุ่มเพื่อนที่ตนเข้าไปเพื่อสร้าง

การยอมรับภายในกลุ่มให้เกิดขึ้น หากกลุ่มเพื่อนที่เยาวชนเข้าไปนั้น มีพฤติกรรมดีไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขต่าง ๆ เยาวชนก็จะสามารถเรียนรู้สิ่งดี ๆ เพื่อสร้างการยอมรับของเพื่อนในกลุ่มได้ แต่ขณะเดียวกันถ้ากลุ่มเพื่อนที่เยาวชนเข้าไปสัมผัสเพื่อสร้างการยอมรับภายในกลุ่มมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับอบายมุขต่าง ๆ แล้วมีความเสี่ยงสูงที่เยาวชนจะเรียนรู้พฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อสร้างการยอมรับภายในกลุ่มเพื่อนของตนเองได้ แต่ที่สำคัญย่อมขึ้นอยู่กับสถาบันแรกคือครอบครัวที่จะขัดเกลายาวชนให้พร้อมสำหรับเผชิญกับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ส่อแหลมในยุคปัจจุบันได้ จะเป็นสถาบันแรกที่สร้างนิสัย เจตคติ ความเชื่อ ค่านิยม ฯลฯ ให้แก่บุคคล สมาชิกในครอบครัว โดยเฉพาะบิดามารดาจะมีบทบาทสูงในการขัดเกลาทงสังคมแก่เด็ก (ปภาณี ฐิตวัฒนา, 2548; สุพัตรา สุภาพ, 2546)

ประเด็นปัญหาเสพติดที่แพร่ระบาดในพื้นที่ชุมชนบ้านดอนช้างเหล็กนั้นถือเป็นประเด็นที่น่าสนใจอย่างยิ่ง เนื่องจากชุมชนบ้านดอนช้างเหล็กนั้นมีลักษณะเป็นชุมชนมุสลิม คนในชุมชนทั้งหมดนับถือศาสนาอิสลาม เป็นที่น่าสังเกตว่าศาสนาอิสลามซึ่งมีหลักการปฏิบัติตนตามกรอบวิถีของศาสนาอิสลามอย่างเคร่งครัด อีกทั้งชุมชนบ้านดอนช้างเหล็กยังเป็นพื้นที่ที่มีโครงสร้างในการปกครองดูแลสมาชิก (สัปบุรุษ) ในชุมชนอย่างทั่วถึง แต่ชุมชนกลับต้องประสบกับปัญหาเสพติดในอัตราที่สูง

ซึ่งประเด็นดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา พบว่า สืบเนื่องจากสถาบันทางสังคมในชุมชนอ่อนแอ ไม่เข้มแข็ง บกพร่องในบทบาทหน้าที่ตามความคาดหวังของสังคมและชุมชน เช่น สถาบันครอบครัวภายใต้ความรับผิดชอบของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ไม่มีเวลาการอบรมเลี้ยงดูสั่งสอนตักเตือนบุตรหลานให้อยู่ในกรอบวิถีการดำเนินชีวิตตามระบบอิสลามทั้งที่ในความจำเป็นนั้น ครอบครัวซึ่งถือเป็นสถาบันแรกในการทำหน้าที่ขัดเกลายาวชนให้อยู่ในกรอบวิถีแบบอิสลาม ซึ่งข้อเท็จจริงในชุมชนพบว่า ครอบครัวที่มีเยาวชนเกี่ยวข้องกับยาเสพติดนั้น ส่วนใหญ่พ่อแม่หรือผู้ปกครองยังขาดทักษะในการอบรมตักเตือนเยาวชน ไม่มีเวลาในการพบปะพูดคุยกันระหว่างคนในครอบครัว มักชอบตัดสินความผิดและว่ากล่าวเยาวชน เป็นเหตุให้เยาวชนต้องหาทางออกด้วยตัวเองโดยการออกจากบ้านไปสมาคมกับเพื่อนฝูงจนในที่สุดก็นำไปสู่พฤติกรรมเกี่ยวข้องกับสารเสพติดหรือปฏิบัติตนไม่เหมาะสมตามความคาดหวังของสังคม เช่น พฤติกรรมการชู้สาว การเที่ยวกลางคืน พฤติกรรมชู้สาว เป็นต้น เหล่านี้เกิดจากสถาบันทางสังคมในชุมชนบกพร่องนั่นเอง

ขณะเดียวกันผู้นำทางจิตวิญญาณหรือผู้นำเชิงโครงสร้างในการปกครองที่มีอยู่เองก็ขาดความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดการปัญหาเสพติดในกลุ่มเยาวชน ปลอยปล่อยละเลยไม่ให้ความสนใจในประเด็นปัญหาด้านยาเสพติดที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นความเฉาทางสังคมที่นิ่งดูตายต่อสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ทำให้ปัญหายิ่งขยายวงกว้างและมีความรุนแรงมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในที่สุดก็กลายเป็นภัยต่อสังคมจนยากที่จะควบคุมและแก้ไขได้

การผลักระหน่ำที่ความรับผิดชอบของผู้นำหรือองค์กรในชุมชน และการขาดการเชื่อมโยงและหารือแนวทางร่วมกันนั้น ถือเป็นประเด็นที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งในการจัดการปัญหายาเสพติดในชุมชนที่ผ่านมา เนื่องจากหลายหน่วยงานและองค์กรทางสังคมในชุมชน เช่น องค์กรท้องถิ่น องค์กรด้านศาสนา องค์กรการปกครองในชุมชน ต่าง ๆ เหล่านี้ไม่เกิดการบูรณาการแผนงานเพื่อหาหรือแนวทางในการจัดการปัญหาเสพติดของชุมชน กลายเป็นภาระหน้าที่ที่แต่ละฝ่ายต่างก็ไม่เข้ามารับผิดชอบ ซึ่งถือเป็นความอ่อนแอของผู้นำของชุมชนที่ปล่อยให้ปัญหาเสพติดในชุมชนขยายวงกว้างและรุนแรงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนยากที่จะจัดการได้โดยง่าย

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า เยาวชนในชุมชนบ้านดอนขี้เหล็กโดยส่วนใหญ่ตกอยู่ท่ามกลางภาวะแวดล้อมที่น่าเป็นห่วง กล่าวคือ มีพฤติกรรมยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และมีความเสี่ยงสูงที่จะเสพยาเสพติด เนื่องจากปัจจัยผลักดันและแรงดึงดูดจากสภาพของชุมชน เช่น สิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้เยาวชนเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดมากขึ้น รวมทั้งครอบครัวห่างไกลจากหลักปฏิบัติตามบทบัญญัติของศาสนา ละเลยแบบอย่างของท่านศาสดา มุฮัมมัด ไม่ปฏิบัติตามคำสอนของพระผู้เป็นเจ้า หรือไม่ได้ดำเนินชีวิตให้อยู่ภายใต้กรอบของศาสนาอิสลามซึ่งนำไปสู่การละเลยและห่างเหินจากระบบศาสนาอิสลามทั้งวิถีคิด และพฤติกรรมของบุคคลก่อให้เกิดปัญหาขึ้นภายในครอบครัว เช่น สำหรับบทบาทของพ่อแม่คือการไม่ได้อบรมเลี้ยงดูเยาวชนตามหลักอิสลามก็ยอมนำมาสู่ปัญหาเสพติดแก่เยาวชน สำหรับผู้ค้ายาเสพติดคือมีพฤติกรรมเห็นแก่ตัว หารายได้ด้วยอาชีพที่ผิดกฎหมายก็ยอมนำมาซึ่งปัญหายาเสพติดในชุมชน ด้านเยาวชนที่เสพยาเสพติดคือการหาทางออกให้กับตนเองโดยไม่ได้ยึดหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม และเลือกคบเพื่อนที่เน้นเรื่องของความสนุกสนานเฮฮา และใช้ชีวิตแบบไร้จุดหมาย และเลือกที่จะไม่อยู่ในระบบของการศึกษาทั้งด้านศาสนาและสามัญ ต่าง ๆ เหล่านี้ก็นำมาซึ่งปัญหาเสพติดในกลุ่มเยาวชน ซึ่งทั้งหมดนี้เกิดจากการดำเนินชีวิตตามวิถีคิดที่หลุดกรอบ เพราะระบอบการดำเนินชีวิตของอิสลามนั้นถูกกำหนดขึ้นโดยพระผู้เป็นเจ้า ผู้ทรงรอบรู้ยิ่งในทุกสิ่ง ผู้ทรงปรกษายิ่งในมวลหมู่มนุษยชาติทั้งมวล หาได้มาจากความคิดของมนุษย์ผู้ถูกสร้างขึ้นมาจากผู้หนึ่งในโลกนี้ (อบูห์มซะฮฺ อันนัฎรีย, ม.ป.ป.)

จะเห็นได้ว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่มักทุ่มเทเวลาส่วนใหญ่ให้กับหน้าที่การงานจนไม่มีเวลาให้กับบุตรหลานและครอบครัว เยาวชนจึงขาดความใกล้ชิดสนิทสนมกับพ่อแม่หรือผู้ปกครอง เช่น พ่อแม่ต้องออกจากบ้านตั้งแต่ตีสามเพื่อไปกรีดยางกลับถึงบ้านก็พบว่าบุตรหลานไปโรงเรียนแล้ว ในตอนเย็นเด็กและเยาวชนกลับถึงบ้านก็ต้องออกจากบ้านไปพบปะเพื่อนฝูง เพราะเยาวชนจะเลือกใช้ชีวิตโดยส่วนใหญ่อยู่กับกลุ่มเพื่อนไม่มีเวลาที่พ่อแม่จะได้อบรมตักเตือนสั่งสอนนอกจากครอบครัวที่มีอิสลามอยู่ในการดำเนินชีวิต เนื่องจากอิสลามได้แนะนำแนวทางการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องและสมบูรณ์แบบ นั้นคือ แบบอย่างของศาสดามุฮัมมัด ตั้งแต่ตื่นนอนจนกระทั่งเข้านอน ทั้งในเรื่องการรับประทานอาหารร่วมกันของครอบครัว จะเป็นโอกาสในการเสวนา อบรม พุดคุยระหว่างกันของสมาชิกในครอบครัว หรือการอ่านอัลกุรอานในทุกวันเพื่อเตือนสติตัวเองและใช้เวลาเพื่อการเรียนรู้

หรือการละหมาดพร้อมกันของสมาชิกในครอบครัวจะเป็นโอกาสในการโน้มหน้าจิตใจและความรู้สึกของสมาชิกในครอบครัวไปสู่หลักยึดมั่นที่สมบูรณ์แบบ หรือการออกจากบ้านไปประกอบภารกิจศาสนาที่มัสยิด เพื่อจะได้สร้างโอกาสในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ แก่ตนเอง และภารกิจตามแบบอย่างอื่น ๆ อีกมากมายที่จะสร้างโอกาสให้เยาวชนได้รับการขัดเกลาทางสังคมสู่ความดีงามต่าง ๆ (Laeheem, 2012)

ปัญหาและผลกระทบของเยาวชนที่ติดยาเสพติดที่เกิดขึ้นนั้น พบว่า เมื่อเยาวชนติดยาเสพติดย่อมส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่ผู้เสพ ครอบครัว รวมทั้งชุมชนและประเทศชาติด้วย ซึ่งนำไปสู่ปัญหาอื่น ๆ ตามมามากมาย เช่น ปัญหาการลักขโมย ปัญหาสุขภาพ ปัญหาการผิดประเวณี ปัญหาการทำร้ายร่างกาย และนานาปัญหาที่จะเกิดขึ้นตามมาอีกจากปัญหายาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากแผนแม่บทเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (2545) กล่าวว่า ยาเสพติดเป็นภัยคุกคามก่อดรณบ่อนทำลายประเทศไทยส่งผลกระทบอย่างกว้างขวางทั้งต่อตัวบุคคล ครอบครัว ชุมชนและสังคม การบริหารจัดการภาครัฐ เศรษฐกิจและการคลังของประเทศ รวมถึงส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและชื่อเสียงของประเทศ

ในการจัดการปัญหาด้านยาเสพติดของชุมชนบ้านดอนขี้เหล็กที่ผ่านมาพบว่ามีใช้วิธีการของการควบคุมและจัดการโดยตัวบทกฎหมาย อีกทั้งใช้ระบบศาสนาเข้ามาขัดเกลาทางสังคม เช่น การอ่านคุตบะฮ์ในวันศุกร์ให้ผู้ที่มาละหมาดวันศุกร์ฟัง โดยเน้นหนักในเรื่องหลักการอิสลามเกี่ยวกับยาเสพติด บทบัญญัติของศาสนาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ซึ่งปัญหาในการขัดเกลาทางสังคมในรูปแบบนี้ได้แก่ การที่เยาวชนได้มีโอกาสในการรับฟังข้อมูลด้านบทบัญญัติแห่งศาสนาเพียงหนึ่งวันในช่วงเวลาหนึ่งสัปดาห์ แต่ในระหว่างหนึ่งสัปดาห์นั้น เยาวชนต้องอยู่ในสภาพสังคมที่เต็มไปด้วยสิ่งแวดล้อมที่เสี่ยงต่อการเสพสารเสพติดและพฤติกรรมเบี่ยงเบนออกจากหลักศาสนา ทั้งจากกลุ่มเพื่อน กระแสทางด้านสังคม และอื่น ๆ หากครอบครัวหรือสถาบันทางสังคมไม่ทำหน้าที่ในการขัดเกลาทางสังคมแต่ละทิ้งบทบาทที่ควรจะมี ก็จะส่งผลต่อการแพร่ระบาดของปัญหายาจนยากที่จะควบคุมได้ (สุพัตรา สุภาพ, 2546; ปาฟานิ วิถีวัฒนา, 2548; Laeheem, 2012)

ในการควบคุมทางสังคมเพื่อการจัดการปัญหาในยาเสพติดของเยาวชนไทยมุสลิมในชุมชนบ้านดอนขี้เหล็กนั้น คือ การควบคุมแบบเป็นทางการ ได้แก่ การจับ ปรับ ชัง หรือเรียกว่า การดำเนินการตามกฎหมายบ้านเมือง และการควบคุมแบบไม่เป็นทางการ เช่น การควบคุมโดยสมาชิกในชุมชนเอง โดยการใช้อำนาจประชา และจารีต ในกรณีที่เยาวชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ซึ่งเป็นการกระทำที่ผิดวิถีประชา สมาชิกในชุมชนก็จะชูปรับนินทา หัวเราะเยาะ มองหน้า ตำหนิตะเยน เป็นต้น แต่ถ้าหากเป็นการกระทำผิดจารีตจะถูกลงโทษด้วยวิธีการที่รุนแรงกว่า เช่น การออกกฎหมายหมู่บ้าน (หรือชาวบ้านเรียกว่าฮุกุมฟากัต) เช่น การไม่ไปร่วมกิจกรรมของครอบครัวที่จัดขึ้น ทั้งทางด้านศาสนา และทางสังคม เช่น เมื่อมีคนในครอบครัว เกิด แก่ เจ็บ หรือเสียชีวิต ทุกคนในชุมชนก็จะไม่ไปร่วมกิจกรรม

ศาสนา (นิเทศ ดินณะกุล, 2544) แต่นับวันการควบคุมด้วยวิธีดังกล่าวยิ่งนับวันก็ยิ่งอ่อนแรงลงทุกขณะเพราะพลังอำนาจของความชั่วร้ายจากขบวนการยาเสพติดได้ฉีกกักกำลังเพิ่มขึ้นในทุกส่วนของสังคม ในรูปแบบวิธีการต่าง ๆ จนยากที่จะควบคุมด้วยจารีตและวิถีชุมชนแบบเดิมได้ ซึ่งแนวทางสุดท้ายจะต้องใช้มาตรการขั้นเด็ดขาดโดยอำนาจกฎหมายและกฎของสังคมอย่างเคร่งครัดเพื่อแก้ปัญหาซึ่งในการแก้ปัญหาที่นั้นอาจมีแนวทางที่แตกต่างกันไปตามสภาและบริบทของพื้นที่ แต่โดยส่วนใหญ่การแก้ปัญหาเสพติดที่เกิดขึ้นนั้นมุ่งแก้ปัญหาโดยระบบสังคมควบคู่ไปกับการใช้กฎหมายเข้ามาจัดการดังผลการศึกษาวิจัยของนรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2542) ได้ศึกษาเรื่องสภาพการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง และความคิดเห็นของชุมชนต่อบทบาทและกิจกรรมที่จะแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ผลดี ผลการวิจัย พบว่า ชุมชนมีแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามกฎระเบียบของสังคมเป็นหลักโดยมีขั้นตอนต่าง ๆ 5 ลำดับ ได้แก่ 1) ตำรวจจับกุมจริงจัง 2) หมู่บ้านมีกฎระเบียบเข้มงวด 3) การเล่นกีฬา 4) อบรม 5) กรรมการหมู่บ้านจับกุมผู้เสติดกลุ่มบุคคลที่จะแก้ไขปัญหายาเสพติด แต่นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2542) ไม่ได้นำเสนอการควบคุมด้วยระบบที่สถานทางสังคมของชุมชนในการควบคุมทางสังคมแก่ผู้ที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับสารเสพติด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังกล่าวผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดการปัญหาการยาเสพติดของเยาวชนไทยมุสลิมในชุมชนบ้านดอนขี้เหล็ก ซึ่งมีแนวทางในการดำเนินการดังนี้

1. ควรมีการสร้างโอกาสในการขัดเกลาทางสังคมด้วยกลไกของระบบศาสนาอิสลามโดยผู้นำสถาบันทางสังคมในชุมชนต้องร่วมมือกันอย่างจริงจัง
2. หน่วยงานทุกภาคส่วนต้องเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เสนอแนะแนวทางในการจัดการปัญหายาเสพติดในชุมชน เพื่อกำหนดทิศทางการที่ต้องเหมาะสมกับบริบท และสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ
3. ครั้วเรือนที่มีบุตรหลานที่มีอายุย่างเข้าสู่วัยรุ่น ควรมีการเข้ารับการฝึกอบรมเรื่องการดูแลเยาวชนตามวิถีอิสลามเพื่อป้องกันการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติดในกลุ่มวัยรุ่น
4. ผู้นำควรมีการประชุมหารือกันอย่างต่อเนื่องภายในชุมชน เพื่อสร้างกระบวนการในการแก้ปัญหาเสพติดในชุมชน
5. ผู้นำมุสลิมควรมีการรณรงค์ให้ครั้วเรือนในชุมชนตระหนักถึงการดำเนินชีวิตตามวิถีอิสลามอย่างจริงจัง พร้อมทั้งผลักดันให้เยาวชนมุสลิมในชุมชนบ้านดอนขี้เหล็กควรมีการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม เยาวชนสร้างสรรค์ให้เกิดสิ่งแวดล้อมที่ดีทางสังคมภายในชุมชน อีกทั้งเพื่อสร้างความตระหนักถึงคุณค่า

ในตัวตนที่มีต่อ ตัวเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ แก่เยาวชนมุสลิมชุมชนบ้านดอนขี้เหล็ก

6. ผู้นำมุสลิมควรมีการนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อห้ามเรื่องยาเสพติดตามหลักการศาสนา ด้วยวิธีการหรือกิจกรรมอย่างสร้างสรรค์ เพื่อโน้มน้าวให้เยาวชนสนใจและเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับ ยาเสพติดตามหลักการอิสลาม

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการชุมชนบ้านดอนขี้เหล็ก. (2556). รายงานการประชุมประจำเดือนมกราคม 2556. ตำบลพะวง. อำเภอเมือง. จังหวัดสงขลา.
- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2552). *ความรู้และแนวทางการป้องกันและ แก้ปัญหาเสพติด*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บางกอกเทคโนโลยีสแกนนิ่งแอนด์ เซอร์วิส จำกัด.
- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2554). ผลสรุปจากประเด็นปฐมนิเทศ ภูมิพลังไทยเครือข่ายชุมชน. กรุงเทพฯ: สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- ณรงค์ เลี้ยงประชา. (2537). *สังคมวิทยา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: พัทธอักษร.
- เทศบาลตำบลพะวง. (2556). สถิติประชากรและบ้านระดับตำบลของตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา.
- นิเทศ ดินณะกุล. (2544). *การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2542). การศึกษาสภาพการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง และความคิดเห็นของชุมชนต่อบทบาทและกิจกรรมที่จะ แก้ไขปัญหายาเสพติดได้ผลดี. วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์.
- ปริญญา ประหยัดทรัพย์. (2554). *อิสลามกับยาเสพติด*. (ออนไลน์). สืบค้นวันที่ 24 เมษายน 2555 จาก <http://www.islammore.com/main/content.php?page=sub&category=4&id=2963>
- ปภาณี ฐิตวัฒนา. (2548). *การขัดเกลาทางสังคมในมนุษย์กับสังคม*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พัทธา สายหู. (2540). *กลไกของสังคม*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาณุเดช เจริญเระ. (2556). รายงานการประชุมประจำเดือนกุมภาพันธ์ 2556. สงขลา. คณะกรรมการ หมู่บ้านดอนขี้เหล็ก ตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา.
- สมาคมนักเรียนเกาอาหรับ. (2542). *พระมหาคัมภีร์อัลกุรอานพร้อมคำแปลไทย*. มะดีนะฮ์: ศูนย์กษัตริย์พะอัดเพื่อการพิมพ์.

- สำนักข่าวไทยมุสลิม. (ม.ป.ป.). ศาสนาอิสลามมีพระบัญญัติห้ามข่มขืนและล่วงละเมิดทางเพศและสารทุกชนิด
ที่ออกฤทธิ์กับระบบจิตประสาททำให้สิ้นสมา (ออนไลน์). สืบค้นวันที่ 24 เมษายน 2555 จาก
<http://thaimuslim.com/view.php?c=6&id=12194>
- สิริกร คำภูไทย. (2553). การแพร่ระบาดของปัญหายาเสพติดในรอบ 10 ปี (ออนไลน์). สืบค้นวันที่
20 ธันวาคม 2555 จาก http://www.hiso.or.th/hiso/tonkit/tonkits_18.php
- สุนทรพิพิธรณ กำปันทอง. (2551). ปัญหาและอุปสรรคในการปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ชุด
ปราบปรามยาเสพติดตำรวจภูธร จังหวัดยะลา. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัย
ราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- สุพัตรา สุภาพ. (2545). ปัญหาสังคม. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุพัตรา สุภาพ. (2546). สังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 23. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพิศวง ธรรมนันทา. (2540). มนุษย์กับสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ดี.ดี. บุ๊คส์ไตร์.
- อบูห์มซะฮ์ อันนัควีย. (ม.ป.ป.). แต่ปัญญานามมุสลิมที่รัก (ออนไลน์). สืบค้นวันที่ 24 เมษายน 2555
จาก <http://WWW.majlis-lmi.org/Slam/modules.php?op=viewarticle&name=Sections&file=index&req=viewarticle&artid=8&page=1>
- อรุณ บุญชม. (2553). หลักการของยาเสพติดประเภทต่าง ๆ (ออนไลน์). สืบค้นวันที่ 24 เมษายน
2555 จาก <http://www.sunnahstudent.com/forum/index.php?topic=4253.0>
- อะฮ์มัด เขากีย อิบรอฮีม และอะฮ์มัด มุสตาฟา โต๊ะลง. (ม.ป.ป.). อิสลามกับสิ่งเสพติด (ออนไลน์).
สืบค้นวันที่ 17 กันยายน 2555. จาก <http://www.tarbiah.ac.th/main/content.php?page=sub&category=17&id=32>
- อำไพพร หมั่นลิทธิ. (2553). มนุษย์กับสังคม. กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.
- Laeheem, K. (2012). Youth supervision based on the Islamic beliefs of Muslim leaders
in three southern province communities. *Kasetsart Journal: Social Sciences*,
33(3), 454-463.

Translated Thai References

- Arab Alumni Association. (1999). *The Holy Alquran and Thai Meaning*. Madinah:
The Centre of King Fahad for Printing.
- Bunchom, A. (2010). The Principle of Different Types of Drugs (Online). Retrieved
April 24, 2012, from <http://www.sunnahstudent.com/forum/index.php?topic=4253.0>
- Hunnudwee, A. (n.d.) For Dear Muslim intellectuals (Online). Retrieved April 24,
2012, from <http://www.majlis-ilmi.org/Slam/modules.php?op=viewarticle&name=Sections&file=index&req=viewarticle&artid=8&page=1>

- Ibrohim, A.C., & Toalong, A. M. (n.d.). Islam and Drugs (Online). Retrieved September 17, 2012, from <http://www.tarbiah.ac.th/main/content.php?page=sub&category=17&id=32>
- Jareunrae, P. (2013). Minutes of Febuary 2013, The committee of Ban Don Khilek Community. Phawong Sub-district, Muang District, Songkhla Province.
- Kampanthong, S. (2008). Problems and Obstacles in Narcotics Control of the Drug Enforcement Staff, Yala Provincial Police. Master of Public Administration Program. Nakhon Si Thammarat Rajabhat University.
- Khaoputhai, S. (2010). The Spread of Drugs in the Past 10 Years Retrieved December 20, 2012, from http://www.hiso.or.th/hiso/tonkit/tonkits_18.php
- Laeheem, K. (2012). Youth supervision based on the Islamic beliefs of Muslim leaders in three southern province communities. *Kasetsart Journal: Social Sciences*, 33(3), 454-463.
- Munsit, A. (2010). *Human and Society*. Bangkok: Triple Education.
- Muslim-Thai News agency. (n.d.). Islamic Law prohibits Dealing with Drugs and All Kinds of Active Substances with Psychotropic Intoxicated (Online). Retrieved April 24, 2012, from <http://thaimuslim.com/view.php?c=6&id=12194>
- The Narcotics Control Board. (2009). *Knowledge and Guideline for Prevention and Solving the Drug Problem*. 2nd Edition. Bangkok. Bangkok Scanning Technology and Service Publishing.
- The Narcotics Control Board. (2011). The Conclusions of the Thai Community Empowerment Foundation/ Community Networks. Bangkok: Office of the Narcotics Control.
- Patanapongsa, N. (1999). Study on the reduction of illicit drug use in the Royal Project and the opinion of villagers towards the role of some groups of people and activities in solving narcotic problems. Master of Agriculture. Chiang Mai University.
- Phawong municipal district. (2013). Statistics of the population and House of Sub-district level, Phawong Sub-district, Muang District, Songkhla Province.
- Prayatsub, P. (2011). Islam and Drugs (Online). Retrieved April 24, 2012, from <http://www.islammore.com/main/content.php?page=sub&category=4&id=2963>

- Saihoo, P. (1997). *Mechanism of Society*. 9th Edition. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Sengpracha, N. (1994). *Sociology*. 2nd Edition. Bangkok: Phitakaksorn.
- Supab, S. (2002). *Social Problem*. Bangkok: Thai WatanaPanich.
- Supab, S. (2003). *Sociology*. 23rd Edition. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Thammanantha, S. (1997). *Human and Society*. 2nd Edition. Bangkok: D.D. Bookstore.
- Thitiwatthana, P. (2005). *Socialization in Human Society*. 6th Edition. Bangkok: Kasetsart University.
- Tinnakun, N. (2001). *Social and Cultural Changes*. Bangkok: Chulalongkorn University.